

KOULUTURVAA

Numero 9

**PETTERI SNELLIN HAASTATTELU:
PUOLUSTAUTUMINEN**

KIUSATUN TARINA:
• MAIJA
• SUVI

**PSYKIATRIN HAASTATTELU:
SYNTYMÄPÄIVÄJUHLA
KAIKKIEN MIELEEN**

**TYÖPAIKKA-
KIUSATUN
HAASTATTELU**

**KIRJAESITTELY:
KIUSAAMISTA KÄSITTELEVIÄ
KIRJOJA NUORILLE**

**ARTIKKELISARJA:
KOULUTURVAA
KOULUSSA**

**ERIKOISHAASTATTELUSSA:
TUOMAS KESKINEN
KÄÄNSI KOULUKIUSAAMISEN
EDUKSEEN**

**KOULUTURVAA
KEITTIÖSSÄ:
CEFALUN LASAGNE**

Vastaava päätoimittaja
Kati Wikström
kati@kouluturvaa.fi

Toimittaja ja taittaja
Erkki Sutela

Paino
Kroonpress

Julkaiseva kustantaja
Suomen KT Kustannus Oy
PL 162
00101 Helsinki

Asiakaspalvelu
010 505 6699
ma-to klo 9-14

asiakaspalvelu@kouluturvaa.fi

Kotisivu
www.kouluturvaa.fi

Turvapuhelin
0800 92003
ti-to klo 10-20

Julkaisutiedot
ISSN: 2343-0427
8. Numero, 1. Painos
2017

Kerää
käytetty paperi
kierrätykseen

MIELENKIINTONEN TYYPPI

Meistä jokaisella on oma käsitys itsestämme, on se sitten realistinen tai kuvitteellinen. Elämme tämän minuuden käsityksemme kanssa ja harvoin kyseenalaistamme sitä.

Kunnes joudumme uuteen yhteisöön tai tilanteeseen, jossa minäkäsityksemme on uhattuna tai olemme muulla tavoin pakotettuja miettimään omaa rooliamme ja minuuttamme. Tällaisia tilanteita voivat olla muun muassa koulun tai luokan vaihto, uusi harrastusyhteisö, luokkatovereiden vaihtuminen tai vaikkapa uudelle paikkakunnalle muuttaminen.

Identiteettikriisin kourissa etsimme uutta minäkuvaamme ja rooliamme yhteisössä. Kipuulta eikä pohdinnoilta voi välttyä, sillä kukaan ei halua olla mielenkiinnoton eikä tylsä, ja jokainen haluaa ansaita paikan laumassaan. Muuttuneeseen tilanteeseen pyritään sopeutumaan keinolla millä hyvänsä.

Osa seikkailee mielikuvitusmaailmassa vapaasti ja sankarillisesti. Jotkut kehittävät erikoisen ja mielenkiintoisen piirteen, tavan, keksityn taustan tai muun ominaisuuden, joka erottaa heidät laumasta. Näitä erilaistavia piirteitä voivat olla luokan pellenä olo, uhkarohkeiden ja vaarallisten temppujen tekeminen ja todellisuutta mielenkiintoisempi omahistoria. Osa vetää näkymättömyysviitan harteilleen ja katoaa maailmalta tai kehittää ulkoisen olemuksensa avulla itselleen suojamuurin, ikään kuin haarniskaksi. Onneksi sekä näkymättömyysviitan että haarniskan voi riisua myöhemmin.

Rooliin ja vinoutuneeseen minäkuvaan on helppo jumiutua. On yhtä vaikeaa löytää itsensä identiteettikriisissä, kuin pyristellä vanhentuneesta roolista eroon. Jotakin uutta tarvitaan vanhan tilalle, mutta uudesta ei ole vielä tietoa. Koska olemme mukavuudenhaluisia, jääme mieluummin vanhaan tuttuun kiinni, kuin suuntaamme kohti uutta tuntematonta.

Tässä kamppailussa vanhempien ja koulun tuki, kummankin tahon yhteistyö ja oma rohkeus ovat ratkaisevissa rooleissa. Minuudella voi olla eri tilanteissa monia rooleja, kunhan ne ovat itselle tuttuja ja ilmentävät palasia minuudesta.

Tule mukaan mielenkiintoiseen joukkoomme tykkäämällä meistä Facebookissa (Kouluturvaa, yhteisö), jakamalla koulukiusaamista vastustavaa sanomaa ja auttamalla kiusattua avun pariin. Otan mielelläni vastaan juttuideoita ja palautteita!

Terveisin,

Kati Wikström
Vastaava päätoimittaja
kati@kouluturvaa.fi

Kati Wikström on 43-vuotias, Helsingissä asuva mediatyöläinen. Hän on vaikuttanut niin mainostoimistoissa, pelialan yrityksessä kuin TV-tuotannoissa. Kati on ollut rakentamassa Suomen suurimpia brändejä ja on alallaan palkittu tekijä. Samalla hän on toiminut freelance-toimittajana. Vapaa-ajallaan Kati osallistuu Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen vapaaehtoistoimintaan, marssia, lukee kirjallisuutta laidasta laitaan ja rapsuttelee kahta Maine Coon -kissaa.

PÄÄKIRJOITUS 2

LAKIMIES PETTERI SNELLIN HAASTATELU: PUOLUSTAUTUMINEN 4

KIUSATUN TARINA: MAIJA 9

TUOMAS KESKINEN KÄÄNSI KOULUKIUSAAMISEN EDUKSEEN 12

KOULUTURVAA KOULUSSA: OPETUS SUJUU HYVIN ILMAN PULPETTIÄKIN 18

PSYKIATRIN HAASTATELU: SYNTYMÄPÄIVÄJUHLAT KAIKKIEN MIELEEN 32

KIRJAESITTELY 21

TYÖPAIKKAKIUSATUN HAASTATELU 36

KIUSATUN TARINA: SUVI 40

KOULUTURVAA KEITTIÖSSÄ: CEFALUN LASAGNE 46

LAKIMIES PETTERI SNELL:

”SUOMALAISET OVAT LUONTEELTAAN SELLAISIA, *että kaikki tilanteet hyväksytään*”

Kouluturvaa kävi haastattelemassa pitkän linjan lakimies Petteri Snelliä (OTK), joka pohtii seuraavassa suomalaisten luonnetta sietää erilaisia asioita, niistä paljonkaan valittamatta. Kuinka pitkälle asioiden pitää antaa mennä ja voisiko jotain tehdä, ennen kuin tilanteet etenevät äärimmäisiin ratkaisuihin?

TEKSTI: ERKKI SUTELA

KUVAT: PETTERI SNELLIN KUVA-ARKISTO JA KUVITUSKUVA

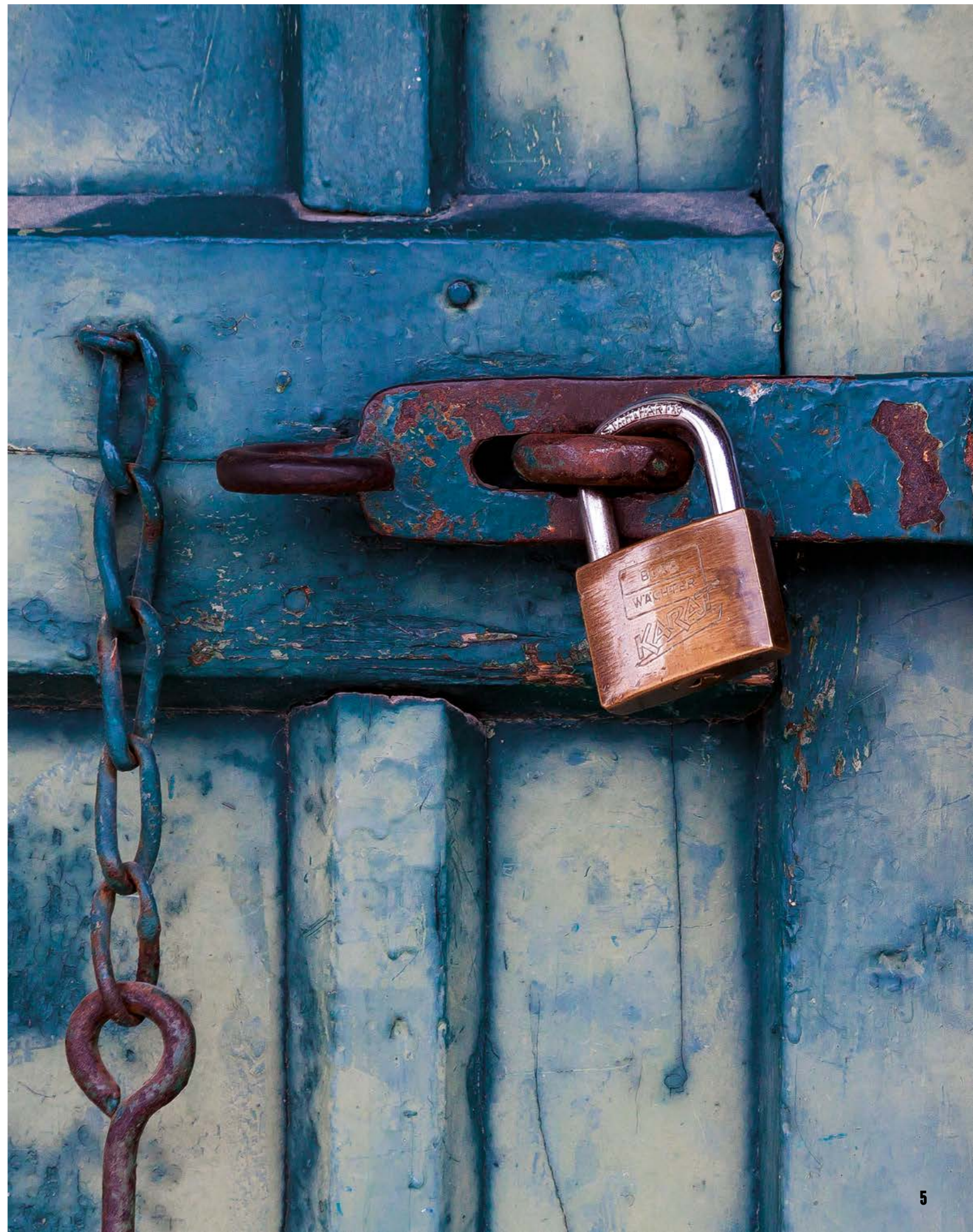
Kiusaamisen muotoja on monenlaisia ja sitä esiintyy niin kouluissa, työpaikoilla harrastusten ja kaveripiirien parissa. Miten kiusaamisen kohteeksi joutuva henkilö voi lain sallimissa puitteissa puolustautua? Jokaisella on kuitenkin oma sietokykynsä raja, mutta kuinka puolustautua, rikkomatta kuitenkaan lakia? Kuinka pitkälle voi asioiden antaa mennä, ettei joutuisi olemaan eräänlaisena ylikäveltävänä kynnyksimattomana, esimerkiksi saadessaan huonoa asiakaspalvelua?

SUOMALAINEN EI VALITA

- Huonosta asiakaspalvelusta tulee mieleeni esimerkki, kun yritin varata puhelimitse autolleni huoltoa merkkikorjaa-

mosta. Koko matkan kotoa tänne työpaikalleni soitin huoltoon, mutta kukaan ei vastannut. Kun pääsin toimistolle, niin soitin uudestaan ja vihdoinkin puheluuni vastattiin. Tosin se oli puhelinvastaaja, jossa kerrottiin, että puhelut nauhoitetaan asiakaspalvelun parantamiseksi! Jos kukaan ei olisi vastannut, olisin lähettänyt puhelinkeskukseen telefaxin ja pyytänyt vastaamaan puheluuni, Snell kertoo.

- Tämä on huonoa asiakaspalvelua, mutta kerron hieman taustoja tähän. Aikanaan erään maailmaanlaajuisen ruotsalaisen yritysketjun edustajalta kysyttiin, miksi joku heidän tuotteensa maksaa Yhdysvalloissa 120 dollaria, Ruotsissa saman tuotteen hinta on 180 dollaria ja Suomessa peräti 280 dollaria? Edustaja vastasi aivan rehellisesti, että kun suomalaiset ovat tottuneet maksamaan. ▶

MILLOIN KYSEESSÄ ON KIUSAAMINEN?

Snell toteaa, että Ihmiset suhtautuvat eri tavoin toisten tekoihin ja saamaansa kohteluun.

Jos samassa työpaikassa vuosikausia ollut ihminen ei saa koskaan vastausta hyvän huomenen toivotukseensa, niin onko se sitten kiusaamista vai ei?

Tulee mieleen tilanne työpaikan kahvihuoneesta, jossa on kakkua tarjolla ja joitain ei ole kutsuttu mukaan. Jos ihminen on tottunut pitämään puoliaan, niin silloin hän saattaa todeta äänekkäästi kahviporukalle ”miksei häntä ole kutsuttu kakkukahveille?”, mutta hiljaisempi persoona saattaa miettiä itsekseen, miksi häntä syrjitään. Näin kaksi ihmistä kokevat saman tilanteen täysin eri tavoin, Snell toteaa.

Hän kertoo esimerkin, kun asiakas tulee kotiin vaikkapa muutaman euron maksaneen nitojan kanssa, joka hajoaa heti. Joku voi silloin vain lakonisesti todeta, että ”tämä nyt oli taas tätä tämän kauppaketjun laatua” ja joku toinen voi nostaa kauhean metelin ja valittaa kaupalle saamastaan huonosta tuotteesta.

- Nämä ovat sellaisia tapauksia, jotka pitäisi arvioida aina kohteen kannalta. Jokainen kokee asiat eri tavalla. Jos tarjoilija ravintolassa kulkee pöytäsi ohitse huomioimatta sinua ja kantaa juotavaa naapuripöydän julkkisseurueelle, niin onko kyseessä silloin kiusaaminen?

Petteri Snell.

OVATKO SUOMALAISET LIIAN NÖYRIÄ?

- Eihän tällainen kaiken huonon kohtelun sietäminen ole missään nimessä hyväksi. Suomalainen ei välttämättä valita, vaan kerää paineen sisälleen ja sitten pahimmassa tapauksessa saattaa purkaa pahaa oloaan kotonaan perheelleen tai yöllä nakkikioskilla ja taksijonossa.

” EIHÄN TÄLLAINEN KAIKEN HUONON KOHTELUN SIETÄMINEN OLE MISSÄÄN NIMESSÄ HYVÄKSI.

MISTÄ TÄMÄ HILJAINEN KAIKEN HYVÄKSYMIEJEN JOHTUU?

Snellin mielestä ainakaan sodan jälkeinen trauma ei välttämättä ole syynä suomalaisten tapaan suhtautua asioihin. Juuret ovat syvemmällä, vaikka hän toki muistaa, miten rintamalla sotineet miehet ajautuivat juomaan korvikealkoholia hakiessaan lohtua ongelmiinsa.

- Sodan jälkeen tilanne oli kyllä erikoinen. Muistan ensimmäisen kesätyöpaikkani vuonna 1958, kun olin rautakaupan maalitiskillä myyjänä, niin jo heti ensimmäisenä maanantaiaamuna tiskille syntyi jono, kun ”metsien miehet” tulivat hakemaan niin sanottua pulituuria, eli puusepänlakkaa. Näitä pulituurin juojia kutsuttiin ”puliukoiksi” ja he olivat rintamalta palanneita 20-30-vuotiaita miehiä ja sodastahan oli kulunut aikaa vasta noin 14 vuotta.

- Kuten jo totesin, ei syy asioiden märehähtämiseen ole talvi- tai jatkosodassa. Tämä kansa nyt vaan on luonteeltaan niin erikoinen. Tehdään juttuja niska limassa ja puhutaan vähän. Kahden miehen keskustelu saattaa olla tällainen: ”Onko sulla tupakkaa?”, johon toinen saattaa parin tunnin kuluttua vastata, ettei enää tupakoi, Snell naurahtaa.

- Paavo Nurmi, Ville Ritola ja Hannes Kolehmainen ovat esimerkkejä urheilijoista, jotka kiersivät hiki päässä ympäri juoksurataa ja menestyivätkin. Tuntuu siltä, että suomalaiset ovat aina olleet parempia yksilölajeissa kuin joukkuelajeissa.

JOKU KOKEE TULLEENSA KIUSATUKSI, JOKU TOINEN EI

Mitään yhtä selitystä ei pysty sanomaan, miksi joku kokee jonkun asian kiusaamiseksi ja miksi joku toinen ei.

Snell pohtii hieman karrikoiden, että kun Suomessa on olemassa paljon erilaisia asiamiehiä ja virastoja, niin pitäisikö tänne perustaa kiusattujen asiamies -virka, jonne jokainen kiusatuksi tullut voisi lähettää kirjallisia valituksia saamastaan kohtelusta.

” HARMITON HEITTO, JOKA EI OLE TARKOITETTU LOUKKAAVAKSI, ON ERI KUIN TILANNE, JOSSA VARMASTI TIEDETÄÄN TOISEN SUUTTUVAN JOSTAIN AIHEESTA JA SITTEN KÄYTETÄÄN SITÄ HAUKKUMISEEN.

- Voisi kuitenkin käydä niin, ettei tällaisesta hyötyisi kukaan muu kuin se kallispalkkainen virkamies.

MITÄ LAIN SALLIMIA KEINOJA ON PUOLUSTAUTUA?

- Puolustautumisen keinoina on jo nyt olemassa lähestymiskielto, mutta eihän sekään mitään auta, jos joku haluaa tehdä toiselle pahaa. Eräässä kiusaamistapauksessa, jonka kohteina olivat kaksi toimistollani ollutta nuorta naista, he kertoivat naapurissaan asuvasta miehestä, joka huusi jatkuvasti heille ja jota he pelkäsivät. Lopulta otin yhteyden kyseisen taloyhtiön isännöitsijään ja pyysin sanomaan tälle huutajalle terveisiä, että ellei kiusaaminen lopu, soitan tämän miehen työpaikan esimiehelle. Siihen loppui kiusaaminen. Joskus tuollaiset häirikkötyypit voivat olla mielestään suuriakin ”sankareita” siviilissä, mutta pelästyvät, jos joku uhkaa ottaa yhteyttä heidän työpaikkaansa. Työpaikalla saatetaan esittää kovinkin joviaalia työkaveria, mutta työajan ulkopuolella onkin luonne sitten ihan jotain muuta, Snell sanoo.

MIKÄ ON KIUSAAMISEN JA KIUSOITTELUN ERO?

Snell pohtii asiaa ja toteaa, että jälleen kerran on kyse siitä, miten kohteena oleva henkilö asiaan suhtautuu.

- Jos esimerkiksi toteaisiin jollekin ovesta sisään tulevalle ystävälleni, että hän on lihonut, niin olisiko se kiusaamista

vai kiusoittelemista? Lihavuus voi kuitenkin olla jollekin niin herkkä asia, että hän pahoittaa mieltään ja murehtii, että häntä on haukuttu läskiksi ja asia saattaa mietityttää vielä jälkeensä. Sitten omasta mielestään loukatuksi tullut voi ehkä kertoa tapauksesta kaverilleen, joka tulee ihmettelemään minulle, miksi olen alkanut haukkumaan ystäviäni lihaviksi. Ja minä olen jo saattanut unohtaa tämän harmitoman huulenheittoni.

- Tilanne saa toisen luonteen, jos jatkan joka kerta samasta asiasta ja kyselen kaveriltani vaikkapa, että milloin olet ajatellut lähteväsi lenkille ja olisiko kuntosalikortti jo hankittuna.

HERJAUS VAI SOLVAUS?

- Rikosoikeudessa on olemassa termit herjaus ja solvaus. On kuitenkin pystyttävä toteennäyttämään, että jotain on tehty loukkaamistarkoituksessa. Oikeuden tehtävänä on sitten päätellä, onko näin tapahtunut. Jonkun haukkuminen idiootiksi voi olla harmitonta huulenheittoa, varsinkin jos äänenpaine on iloinen, mutta jos aletaan lähettämään aiheesta kirjoja ja jakamaan vihaisia haukkumaviestejä ympäriinsä, niin silloin asia on jo ihan toisenlainen.

Snell toteaa, että harmiton heitto, joka ei ole tarkoitettu loukkaavaksi, on eri kuin tilanne, jossa varmasti tiedetään toisen suuttuvan jostain aiheesta ja sitten käytetään sitä haukkumiseen.

- Kiusaajan täytyy olla tietoinen tekonsa tehdessään, että kiusattu kokee tullessaan kiusatuksi. ■

TILAA KOULUTURVAA-LEHTI!

4 NUMEROA: 86 €

2 NUMEROA: 56 €

1 NUMERO: 36 €

(HINNAT VOIMASSA 1.1.2017 ALKAEN, SIS. ALV 10 %)

SOITA ASIAKASPALVELUUMME:

010 505 6699

(MAANANTAI-TORSTAI KLO 9-14)

TAI TILAA LEHTI SIVUSTOLTAMME:

WWW.KOULUTURVAA.FI

AUTETAAN YHDESSÄ KOULUKIUSATTUJA!

KIUSATUN TARINA: MAIJA

HUONOSTA ITSELUOTTAMUKSESTA *itsensä hyväksymiseen*

Maija on 46-vuotias, ylöjärveläinen adoptiolapsi ja kiusattu. Hän kertoi meille tarinansa rohkeasti omalla nimellään, antaen näin kasvot kiusaamisesta selviytyneelle ja tasapainoiselle aikuiselle. Hän sai voimaa perheestään ja koiristaan, ja oivalsi lopulta kelpaavansa aivan omana itsenään.

TEKSTI: KATI WIKSTRÖM

KUVAT: MAIJAN KOTIALBUMI

OTTOLAPSI JA SILMÄTIKKU

Maija kertoo kiusaamisen alkaneen ala-asteen toisella luokalla ja jatkuneen aina yhdeksänteen luokkaan asti. Häntä kiusattiin, koska hän oli ottolapsi eli lapsena adoptoitu. Luokkatovereiden kielenkannat kirvoittivat hänen vanhempensa korkeampi ikä muihin vanhempiin verrattuna ja Maijan isän ammatti suntiona. Maijaa kiusattiin myös hänen vaatteistaan ja pukeutumisestaan.

Maija kertoo, ettei halunnut uskoa olevansa adoptoitu, mutta joutuneensa myöntämään tosiasian itselleen 13-vuotiaana. Hän oli kiltti ja ujo tyttö, joka ei halunnut olla keskipisteenä, vaan vetäytyi mieluummin syrjään. Hän halusi olla huomaamaton ja rauhassa omana itsenään.

Koulua hän kävi Ylöjärvellä, joka oli pieni ja sisäänpäin lämпиävä paikkakunta. Ottolapsena hän oli silmätikkuna ja yhteisön mielestä varsin epäilyttävä ja poikkeuksellinen. Opettaja kertoi luokalle, Maijan varastaneen kaupasta pyyhekumeja ja totesi elämän olevan ”sellaista, kun on ottolapsi”. Hänen kaveripiirinsä koostui muista kiusatuista, joille ivailtiin milloin mistäkin syystä, ja jopa heidän ystävyystään toistensa kanssa.

PERHE JA KOIRAT AUTTOIVAT

Maija kertoo kiusaajien olleen oman luokkansa tyttöjä ja

kouluun menon pelottaneen häntä kovasti. Vapaa-aikana häntä kiusasivat ylempien luokkien tytöt. Koulumatkat menivät pelon vallassa, jolloin Maija pyöräili henkensä edestä pakoon kiusaajiaan. Erään kerran hänen työnnettiin jäiseen ojaan, josta hän ei millään meinannut päästä pois, jään liukkauden takia - tilanne oli uhkaava ja ahdistava.

Lapsena hän koki kiusaajiensa olleen jollakin tavalla parempien perheiden lapsia tai muulla tavalla häntä hienompia. Jälkeenpäin hän on ymmärtänyt, ettei näin ollut - kiusattu tyttö oli vain kovin alemmuuden tuntoinen.

Opettajat eivät puuttuneet kiusaamiseen, vaikka Maija lähti itkien koulusta kotiin. Kaverit eivät uskaltaneet puuttua tilanteeseen, jotteivat olisi joutuneet vieläkin enemmän kiusatuiksi. Kotonaan Maija ei kertonut kiusaamisesta, koska hän ei pitänyt siinä vaiheessa tilannetta vielä niin vakavana. Kiusatuksi joutuminen hävetti häntä, eikä hän ymmärtänyt, että kiusaamiseen voisi joku ulkopuolinen puuttua.

Kodin tilanne auttoi Maijaa kestämaan pitkään jatkuneen tilanteen. Kotona oli erittäin lämmin ja rakastava tunnelma, perheessä asui sijaislapsia ja lisäksi heillä oli kesälapsia. Perheyhteisö oli välittävä ja vilkas, siinä oli hyvä elää ja olla omana itsenään. Lisäksi perheessä oli koiria, jotka olivat Maijalle erityisen tärkeitä, kuten ne ovat hänelle tänäkin päivänä.

KIUSATUN TARINA: MAIJA

Maija on sinut menneisyytensä kanssa.

KIUSAAMINEN VAIKUTTI MINÄKUVAA N

Riittämättömyyden tunne vaivasi Maijaa monia vuosia. Hänellä oli huono itseluottamus ja heikko itsetunto, ja parisuhteetkin kärsivät kiusaamisen aiheuttamista syvistä jäljistä. Yli 30-vuotiaana hän lopulta oivalsi olevansa hyvä, riittävä ja kelpaavansa juuri omansa itsenä. Opiskeluajojen itseinho ja kiusaamiskokemukset tekivät hänestä vahvan ja kasvattivat häntä ihmisenä.

Yksikään Maijaa kiusanneista ei ole jälkeenpäin maininnut hänelle mitään lapsuuden tapahtumista, eikä pyytänyt anteeksi toimintaansa. Yhden kiusaajan kanssa hän on usein tekemisissä, mutta epäilee, ettei tämä ymmärrä kiusanneensa tai olleensa millään muodoin kiusaaja.

**” VANHEMPIEN PITÄISI SUHTAUTUA VAKAVASTI,
MIKÄLI LAPSI EI HALUA MENNÄ KOULUUN.**

Niin kiusattuja kuin tyttärtäänkin Maija kehottaa aina kertomaan kiusaamisesta ja puhumaan siitä aikuisen kanssa. Hän toivoo kaikkien kiusattujen kasvavan vahvoiksi ja hyviksi ihmisiksi, ilman itsetuhoisuutta ja itseinhoa. Kiu-

saajia hän kehottaa menemään peilin eteen ja selvittämään ongelmansa, muuta sanottavaa Maijalle ei heille ole. Koulu- tovereiden pitäisi aina puuttua kiusaamiseen, koska joukossa on voimaa. Opettajilla on siihen jopa velvollisuus.

Vanhempien tulisi suhtautua vakavasti, mikäli lapsi ei halua mennä kouluun. Vanhempien pitäisi suhteuttaa näkökulmansa lapsen maailmaan, sillä vaikka tilanteet aikuisen mielestä vaikuttaisivatkin vähäpätöisiltä, voi lapsi kokea ne hyvinkin voimakkaina.

KONKREETTIAA TARVITAAN

Maija toivoo, että kiusaamisesta puhuttaisiin enemmän ja etsittäisiin konkreettisia ratkaisuja sen ennalta ehkäisemiseen, siihen puuttumiseen ja sen estämiseen. Muuten kiusaaminen ei lopu koskaan, sosiaalisen median tarjotessa yhä parempia ja kekseliämpiä ratkaisuja niille, jotka haluavat kiusata.

Nykyään Maijalla on tytär ja heille kummallekin kovin tärkeitä koiria. Hän kertoo päässeensä kiusaamisesta yli ja oppineensa noukkimaan arjestaan onnensa muruset. Maijalla on terveellä pohjalla olevia ystävyys-suhteita, joissa toista arvostetaan omalla itsenään ja kannustetaan siihen. Kiusaamisesta voittajaksi selviytynyt, on nyt sinut menneisyytensä kanssa. ■

Maija ja Nappi.

Koirat ovat aina olleet Maijalle tärkeitä.

TUOMAS KESKINEN KÄÄNSI KOULU- KIUSAAMISEN VOIMAKSEEN

Tuomas purki kiusaamisen aiheuttaman pahan olon kitaransoiton treenaamiseen. Hän käsittelee edelleen huonoja fiiliksiä keskittymällä itselleen tärkeisiin asioihin. Tuomas neuvoo kiusattuja kiinnittämään huomionsa siihen, mikä tuottaa hyvää mieltä ja tukee positiivista minäkuva.

TEKSTI: MIRKKU HALONEN

KUVAT: ?????????

- Kiusaaminen alkoi ala-asteella ja jatkui yläasteella. Päätin, että muutan pois Lappajärveltä heti, kun pääsen yläasteelta. Olin jo silloin erottuvaa henkilö ja Lappajärvi pieni kylä, Tuomas "Gary" Keskinen kertoo.

- Aina on ihmisiä, jotka kiusaavat ja ihmisiä, joita kiusataan. Jos ei pysty purkamaan ongelmiaan, ne ovat aina läsnä. Muusikko muistuttaa, että asenteesta riippuen kovat kokemukset voivat kääntyä myös voimavaraksi.

Tuomas Keskinen mielestä niin kiusatun kuin kiusaajan olisi tärkeää saada tulla ymmärretyksi. Myös kiusaajan pitäisi päästä purkamaan asioitaan. Ymmärrys voi johtaa siihen, että kiusaamisen loppuu. Ymmärrys vaikuttaa myös sitä kautta, että kiusaaja ei saa kiusaamisella tavoittelemaansa palkintoa.

- Kaikilla on tarve tulla hyväksytyiksi ja ymmärretyiksi. Tuomas muistuttaa, että kiusaaminen ei johdu niinkään itse ihmisestä, vaan ulkopuolisesta vaikutelmasta. Siitä iso osa on ulkonäköä.

- Olet isokokoinen tai käytät meikkiä pienessä kylässä. Sieltä jostain se lähtee. Kouluikässä ihminen vasta opettelee elämää. Kiusaaminen voi liittyä harrastukseen. Jos 13-vuotias poika harrastaa balettia, toiset pojat eivät ymmärrä. On tarkat rajat sille, mikä on poikien ja mikä tyttöjen laji. Jos erotut tuon ikäisenä joukosta, niin syrjitään, vaikka tekisit hyviäkin asioita.

- Niin kiusaajalla kuin kiusatullakin on ahdistusta sisälään. Kiusaaminen jättää jälkensä myös niihin, jotka ovat vain seuranneet sitä vierestä.

- Kun olet ollut kiusattu, kannat sitä loppuelämän mukana. Myös kiusaajille jää jälkiä loppuelämäksi. Itse purin huonoa oloani kitaransoiton treenaamiseen. Edelleen puran huonoja fiiliksiäni keskittymällä siihen, mikä on minulle tärkeää.

Hän neuvoo kiusattua keskittymään asioihin, jotka tuottavat hyvää mieltä ja tukevat positiivista minäkuva.

- Olen kokenut kiusaamista myös aikuisena, mutta se ei muuta enää yhtä paljon minäkuva. Aikuisiällä kiusatuksi joutuminen voi olla suurempi taakka sellaiselle, joka ei ole kokenut vastaavaa nuorempana. Jos ihmiset lyttävät, siitä kasvaa minulle voimavara. Haluan näyttää, yritän kääntää sen itselleni hyväksi.

- Kateus on vielä enemmän mukana aikuisten välisessä kiu-

saamisessa kuin nuorten ja lasten tapauksissa. Myös aikuiset voivat joutua julman arvostelun kohteeksi muun muassa internetissä. Julkisuuden ihmiset joutuvat kohtaamaan kovat ulkonäköön liittyvät paineet. Kauneuden vaatimukset ovat ankaria ja julkisten ulkoista olemusta arvostellaan julmasti.

KIUSATTU EI KERTONUT KOTONA SYRJINNÄSTÄÄN

Ensimmäisten kouluvuosien kokemukset vaikuttavat paljon suhtautumiseen jatkossa uusia ihmisiä kohdattaessa.

- Minulta meni vuosia kiusaamisen takia. On potkittu munnille ja on lyöty nenä verille. Nenäni on hieman vinossa vieläkin.

Tuomas ei puhunut vanhemmilleen kiusaamisesta. Totuus siitä, miten hän oli nenänsä satuttanut, paljastui kotiväelle myöhemmin.

- Kiusattu ei useinkaan halua kertoa vanhemmilleen kiusaamisesta, ei halua näyttää, että tullut koulussa syrjityksi. Kiusaamiseen kuului nimittely, muun muassa läskiksi. Koulutiensä alkutaipaleella Tuomas oli hieman pullea poika. Hän kävi ala-asteen pienessä koulussa, jossa oppilaita oli vain parikymmentä. Koulussa opetus tapahtui yhdysluokissa, ja Tuomaksen luokka-asteella oli vain kaksi oppilasta.

- Minulla oli sekä koulukavereita, jotka yrittivät puolustaa minua että niitä, joista tuli kiusaajia.

Ala-asteen aikaista opettajaansa Tuomas luonnehtii sanoilla raaka ja erikoinen. Opettaja oli iäkäs ja ollut sodassa. Hänellä ei ollut toista kättä. Liikuntatunnilla opettaja komensi Tuomaksen tekemään yksin urheilusuoritusta. Toiset oppilaat katsoivat ja nauroivat.

- Muistan ne hetket vahvasti. Siinä tilanteessa minulla ei ollut puolustajia ja auktoriteetti oli opettajalla.

- Nuorten joukossa ne, joilla on auktoriteettia kokoavat porukan ympärilleen. Porukan paineessa voivat nekin, jotka eivät haluaisi ryhtyä kiusaajiksi.

- Olin itsekkin vähällä ajautua kiusaajaksi, mutta muistin isäni neuvon: puolusta pienempiäsi.

Tuomas "Gary" Keskinen.

AMMATTIMUUSIKON MAAILMA AUKESI AIKAISIN

Yläasteen alkaessa soittajapoika oli silmätikku jo valmiiksi. Toisaalta ovi ammattimuusikoiden maailmaan oli avoinna jo aikaisin. Tuomas Keskinen pääsi soittamaan iskelmätäh-tien taustalle. Hän oli vain 14-vuotias, kun ensimmäinen oma bändi H.I.T.T. teki levytyssopimuksen. Lappajärveläi-sen yhtyeen julkaisemat singlet soivat radiokanavilla.

- Kateuttakin oli siinä mukana. Kateus liittyy ehkä enem-

män aikuisten väliseen kiusaamiseen, mutta nuorempien-kin maailmassa sillä on osuutensa. Sen ikäisenä yrittää jo itsekkin olla auktoriteetti. Haluaa kuulua joukkoon, ei halua kuulua kiusattuihin. Jokainen toivoo olevansa koulussa suosittu ihminen, jota ei kiusata.

Tuomas pääsi 16-vuotiaana opiskelemaan musiikkia Savonlinnan kansanopistoon, sittemmin hän jatkoi opintojaan muun muassa Helsingin pop-jazz -konservatoriossa. 1990-luvun lopulla Tuomas soitti iskelmätähtien yhtyeissä, muun muassa **Annika Eklundin** bändissä ja säesti lukuisien iskelmätähtien taustalla.

Vuonna 1998 Tuomas Keskisestä tuli Gary. Hänet oli pestattu soittamaan muotinäy-tökseen. Tuomas soitti kitaraa sormet ve-rillä ja taidot tekivät vaikutuksen muihin tilaisuuteen pestattuihin muusikoihin.

- Tuomas Moore, ehdotti bändin basisti. Ei kun Gary Keskinen!

2000-luvun puolella Gary Keskinen sai keskittyä rockmusiikkiin. Hän liittyi kitaristiksi **Technicolour**-bändiin, josta tuli suosittu. Gary tunnetaan hyvin myös yhtyeistä **Negative** ja **Ancara**. Hän on soittanut myös **Dingon** miehistössä. **Monday**-bändinsä kanssa Gary oli ki-saamassa Suomen edustuspaikasta Euroviisuihin Garyn säveltämällä **Play**-biisillä.

KIUSAAMINEN ON RISKI IELENTERVEYSONGELMILLE

Vaikka vuosia kestäneeseen kiusaamiseen voi turtua, on nuorena koettu kiusaaminen riskitekijä myöhemmille mie-lenterveysongelmille.

- Olen itse kärsinyt paniikki- ja ahdistuneisuushäiriöistä ja käynyt niiden vuoksi terapiassa.

Opiskellessaan Kauhajoella Tuomas joutui keskeyttämään tutkintoesityksen paniikin vuoksi. Loppututkintoon liit-tyvän mittavan esityksen onnistuminen jännitti. Samaan aikaan hän teki muusikkona paljon keikkoja.

- Aliarvioin itseäni ja mietin liikaa sitä, mitä muut ajatteli-sivat. Lopulta sain tutkinnon valmiiksi hyvin paperein. Tuomas Keskinen pohtii, että ahdistuneisuus olisi ollut syy-tä hoidattaa jo aikaisemmin. Lääkkeitä hän ei ole halunnut käyttää.

- Kun tuli oikein paha ahdistus, niin silloin kävin terapias-sa. Onneksi ymmärsin hakea apua.

- Olen aika kiltti ihmisenä. Yritän luottaa toisiin ihmisiin, mutta siinä asiassa on tullut pettymyksiä. Ihmiset eivät ole aina olleet niitä oikeita. Jos annan itsestäni kaiken ja se kääntyykin itseäni vastaan, on se asian kanssa vain pitänyt elää.

Pettymykset ihmissuhteissa ovat saaneet Tuomaksen aikai-sempää varovaisemmaksi, mutta hän antaa arvoa koville kokemuksilleen, niin kouluiässä kuin myöhemminkin ta-pahtuneille.

- Ilman niitä en olisi sama ihmisenä. Niistä on kasvanut arvostus oikeita ihmisiä kohtaan, auttaminen ja ymmärtä-mys. On olemassa ihmisiä, jotka haluavat pahaa, ja ihmisiä, jotka haluavat hyvää. Pahaa haluavat eivät ole käsitelleet ongelmiaan, ilkeitä kommentteja jättävät eivät ole käyneet asioitaan läpi. Kokemus opettaa, itsekkin ymmärsin näitä asioita vasta 30 vuotta jälkeenpäin, nyt 37-vuotias Tuomas pohtii.

Jälkeenpäin kiusaajiltakin on tullut anteeksipyyntöjä.

Tuomas kouluikäisinaan.

PUHUMINEN AUTTAA JA KANNATTAA

Monilla ihmisillä ongelmat kasvavat suun-taan joka opitaan. Gary on pyrkinyt kääntä-mään asiat itselleen positiiviseen suuntaan.

- Yksi lause, jonka kuulet voi ratkaista suunnan. Puhuminen auttaa ja kannattaa, vaikka itse olenkin pitänyt vaikeita asioita sisälläni.

- Eihän kukaan halua olla paha. Kiusaami-

nen johtuu usein siitä, että kiusaaja ei pysty itse käsitte-le-mään ajatuksiaan. Oleellista on asioiden käsitteleminen omassa mielessä. Kouluampujat ovat useimmiten olleet joko kiusattuja tai kiusaajia.

Kiusaaja purkaa usein pahan olonsa toisiin lapsiin. Hänen taustallaan voi olla rikkonainen perhe tai kotona opitut väärät toimintamallit.

- Minulla ei ole vielä lapsia, mutta jos joskus on, niin haluan opettaa heille ymmärrystä. Ymmärtäminen lopettaa kiu-saamisen. Kiusaaminen loppuu, kun kiusaaja ei saa aikaan haluamaansa pahaa mieltä.

- Vanhempanakin kun aletaan lyttäämään, niin en välitä siitä ja niin se loppuu.

- Yläasteella musiikki oli jo tärkeä osa elämääni. Kun olin 13-vuotias, niin ajattelin- Kun pääsen täältä, niin näytän. Jonain päivänä tulen käymään ja saan hyväksynnän. Ne haaveet ovat jo toteutuneet ja on uusien haaveiden aika. Vanhempana on vaikea löytää yhtä voimakkaita innostuk-sen kohteita. Edelleen minulla on näyttämisen halua ja pys-tyn purkamaan mieltäni painavat asiat siihen, mitä teen mielelläni. Monet haaveet on ollut suorastaan pakko toteut-taa, kun ihmiset ovat epäilleet ja nauraneet niille. Silloin on herännyt näyttämisen halu ja haaveesta on tullut itselleni haaste.

MAAILMAN KORKEIN KEIKKA TOTEUTUI

Rockin' High oli Tuomas Keskinen ja Ancara-bändin kun-nianhimoinen hanke soittaa maailman korkein keikka. Huikea suunnitelma maailmanennätyskeikasta Himala-ja-n vuoristossa toteutui, vaikka bändin voimanponnistus ei tuottanutkaan tavoiteltua merkintää Guinnessin ennä-tysten kirjaan.

Vastoinkäymisistä huolimatta Ancara soitti keikkansa vuoristossa marraskuussa 2015. Bändin matkasta vuorel-le tehty dokumenttielokuva on saanut miljoonia katsojia. Matleena Saarensalmen ohjaama Project Rockin' High sai Suomen ensi iltansa syksyllä 2016 ja tänä vuonna se on esi-telty kansainväliselle yleisölle.

- Bändikään ei enää uskonut suunnitelmaan. Ilman minua homma ei olisi tapahtunut.

Vuoristossa oli maanjäristyksiä. Ryhmän opas kuoli. Surua oli omassakin elämässä. Tuomaksen mummo kuoli, silloisen tyttöystävän äiti kuoli. Rockin'High oli Tuomakselle hyvä hetki puhdistaa pöytää omassa mielessään.

- Oli reppu, jonka sisällön jätin vuorelle, hän kuvaa ajatuksiaan.

Kotiin Helsinkiin palattua oli tyhjä olo. Samaan aikaan piti karsia ihmisiä pois omasta elämästä. Se oli kasvun paikka. Ulkopuolelta omaa elämää tarkastellessa asiat asettuivat oikeisiin mittasuhteisiinsa, niin maailmanennätyskeikka kuin asuminen tähtien kaupungissa Los Angelesissa. Oikeasti ihmeellisiä asioita tapahtuu ihan muuallajapienillä kokeimuksilla on paljon annettavaa.

UNELMAKIIHDYTTÄMÖ JAKAA HYVÄÄ ETEENPÄIN

Ennätyskeikan jälkeen Gary Keskinen ja Ancara lähtivät eri teille. Myös Monday-yhtye on jäänyt menneisyyteen Garyn ja samaan yhtyeeseen kuuluneen tyttöystävän eron myötä.

- Uusi bändini on **Forte Silence**, on ollut jo muutaman vuoden. Los Angelesissa tavattiin ja hyppäsin mukaan bändiin. Olemme tehneet lauluja ja on löytynyt oikea porukka. Tämä on hyvän fiiliksen bändi.

Vuonna 2012 Gary Keskinen perusti yhdessä **Jimmy Westlundin** kanssa studion ja Suomi-talon LA hubin Kaliforniaan Los Angelesiin. LA hub yhdistää suomalaisia ja yhdysvaltalaisia musiikin tekijöitä. Gary asui muutaman vuoden Los Angelesissa, joskin viisumien vuoksi sieltä oli tultava välillä käymään Suomessa.

- Asuin välillä vuoden Oulussa ja nyt tulinkin Helsinkiin takaisin.

Oulussa Gary Keskinen on ollut luomassa Unelmakiihdyttämöä, jonka pohjalta tehdään myös televisio-ohjelma. Unelmakiihdyttämön seitsemän 17-25-vuotiasta nuorta

Gary on konsertoinut myös Helsingin Kaivopuistossa.

kirjoittavat biisin huippuartistit apunaan. Mukana ovat muun muassa **Arttu Wiskari, Irina, Neumann ja Happerdion Aki Tykki**. Gary on konseptin ylpeä isä. Unelmakiihdyttämön myötä hän haluaa jakaa eteenpäin sitä hyvää, joka on auttanut häntä itseään selviytymään nuoruuden karioista. Unelmiaan toteuttamaan päässeet nuoret on valittu mukaan elämäntarinoidensa perusteella.

AALTOJEN ALLE JA KONKARIN KIERTUEELLE

Kun viimekertainen ennätys vei soittamaan vuorten korkeuksiin, on suunnitelmassa seuraavaksi suunnata soittamaan syvälle aaltojen alapuolelle.

- Projektissa soitetaan sukellusveneessä meren pohjassa. Asia on lyöty lukkoon tuotantoyhtiön kanssa. Ensi vuosi on aktiivista aikaa etsiä parhaita kumppaneita. Haetaan muusikoita mukaan ja kootaan uusi bändi.

Unelman toteuttaminen vaatii rahoituksen ja porukan, joka jakaa saman intohimon. Tämän ryhmän unelmineen pitää mahtua samassa sukellusveneessä syvyksiin. Garyn suunnitelmassa on jälleen melkoinen ihmiskoe, mutta hyvän tuulinen sellainen. Tälläkin kertaa ennätysjähdiä ollaan pilke silmäkulmassa.

Tuomas Keskisellä oli oma **Scandal Music Company** -tuotantoyhtiö, jonka artisteihin kuului muun muassa Idolsista tuttuja tähtiä. Tänä syksynä tekeillä on Technicolour-bändikaverin Jimi Pääkallon soololevy. Tätä varten lämmiteltiin uudelleen vanha bändi, sillä **Jimi Pääkallo** halusi tutun porukan soittamaan levyilleen.

Gary on päässyt soittamaan todellisen konkarin porukkaan, **Hurriganes**-legenda **Remu Aaltosen** keikoille. Rockveteraani Aaltonen on vetäytymässä keikkalavoilta ja tekee mittavan uransa päätteeksi jäähyväiskiertueen.

- Remun kanssa olemme tulleet hyvin toimeen. Remulla on omanlaisensa tapa olla tyly, mutta niille, jotka kestävät sen hän pystyy opettamaan paljon jo pelkällä olemuksellaan ja asenteellaan. Gary Keskinen on Remu Aaltosen kanssa saanut sovitella itseään edesmenneen Hurriganes-kitaristi **Albert Järvisen** saappaisiin.

- Oli mukava saada palaute hyvästä soundista. Keikoista jäi hyvä fiilis.

Musisointikumppanina mieluinen on myös Dingon laulajana tunnettu **"Nipa" Neumann**. Gary Keskinen oli bändineen mukana Dingo-tribuutissa. Vuonna 2008 Neumann ehdotti yhteistyötä.

Vaikka nuori Tuomas Keskinen halusi Lappajärveltä kii-reesti avarampaan maailmaan, ei hän ole unohtanut kotikyläänsä. Hän on käynyt useita kertoja esiintymässä paikakunnalla eri bändiensä kanssa. Kotipaikkakunta taas on muistanut nimekästä poikaansa Lappajärven kulttuuripalkinnolla vuonna 2006. Mondayn kiertue on käynyt myös Tuomaksen entisellä yläasteen koululla kiertueellaan, jonka teemana oli koulukiusaamisen ehkäiseminen. ■

Etsimme haastateltavia!

ONKSA KIUASATTU?
OOTSA KIUASAJA?
ONKS SUN LUOKAL
KIUASAMISTA?
VAI OOTSA MAIKKA
JA NAAT SITÄ?

OLE ROHKEA JA ILMOITTAUDU!

Haemme haastateltavia Kouluturvaa -lehteen.
Haastattelut voidaan tehdä nimettöminä tai omalla nimellä.

Yhteydenotot: kati@kouluturvaa.fi

Kouluturvaa koulussa esittelee yksittäisen koulun, sen kiusaamisen vastaisen työn sekä kodin ja koulun välisen yhteistyön, koulussa olevan tapahtuman, tempauksen tai koulun projektin kautta.
Haluatko mukaan? Ilmoita oma koulusi Kouluturvaa koulussa -esittelyyn: kati@kouluturvaa.fi

KALASATAMAN PERUSKOULU LUOTTAU YHTEISÖLLISYYTEEN JA IHMISEN KOHTAAMISEEN

Opetus sujuu hyvin ILMAN PULPETTIÄKIN

Kouluturvaa kävi tutustumassa helsinkiläiseen Kalasataman peruskouluun, joka on saanut paljon julkisuutta sen vuoksi, että koulussa ei ole lainkaan perinteisiä pulpetteja ja koululuokkia. Koulussa hyödynnetään myös paljon uutta digitaalitekniikkaa, mutta perinteistäkään opettamista ei ole uhohdettu. Miten opetus tällaisissa tiloissa sujuu? Tästä kertoo seuraavassa koulun apulaisrehtori Jukka Ihalainen.

TEKSTI JA KUVAT: ERKKI SUTELA

MILLAINEN KOULUYHTEISÖ

TEILLÄ ON?

- Kalasataman koulu on perustettu vuonna 2016 ja sillä on sellainen historia, että entinen Brahenpuiston erityiskoulu lakkautettiin ja kaikki sen koulun oppilaat siirtyivät Kalasataman peruskoulun oppilaiksi, kertoo apulaisrehtori Jukka Ihalainen. Koulumme on Kalasataman ainoa ja taitaa olla vieläpä tällä hetkellä tämän alueen ainoa julkinen rakennuskin, kertoo apulaisrehtori Ihalainen.

- Uudessa koulurakennuksessa on tällä hetkellä 120 oppilasta, 10 perusopetusryhmää, yleisopetuksen luokat 1-3 ja sitten on erityisen tuen oppilaita esiasteesta neljanteen luokkaan. Koulumme oppilaita noin puolet ovat erityisen tuen oppilaita ja toinen puolisko on yleisopetuksen oppilaita. Koulumme isoimmat erityisen tuen oppilaat vuosiluokilla 5-9 opiskelevat tällä hetkellä Sturenkadun toimipaikassa.

MITEN OPPILAIDEN OPETUSTILAT

ON JÄRJESTETTY?

- Jokaisella oppilaalla on oma ryhmänsä, jolla on oma opettaja. Tämä vastavalmistunut ensimmäinen vaihe on mitoitettu noin 165:lle oppilaalle, mutta vuonna 2020 koulu tulee laajenemaan yli 700 oppilaan kouluksi. Oppilaat opiskelevat erilaisissa oppimisen tiloissa. Omia kotiluokkia ei ole, vaan tilojen käyttö on joustavaa.

PULPETTEJA EI OLE, MUTTA ONKO

TEILLÄ PERINTEISIÄ KOULUJUHLIA?

- Meillä on vuoteen 2020 asti käytössämme suuri liikuntasali, johon on rakennettu esitystekniikka AV-laitteistoinen ja muun muassa avattava katsomo. Me pystymme järjestämään siirtymäajan juhlat noissa tiloissa ja kun koulurakennuksemme laajenee, niin sitten koulun ruokasali kasvaa isoksi juhlasaliksi.

Kun näitä moderneja tiloja tarkastelee ulkopuolisin silmin, niin tulee mieleen, että nyt taidetaan olla kaukana niistä ajoista, jolloin koulujen joulujuhlissa pyöritettiin kultaista tähteä puukepin nokassa Tiernapoika-esityksissä?

-Entistä enemmän oppilaat tuottavat itse ohjelmiaan ja se on enemmän heidän näköistään. Toki aikuisten ohjausta edelleen tarvitaan, mutta nykyään tekniikka antaa enemmän mahdollisuuksia toteuttaa monipuolisia esityksiä. Perinteisiäkin esityksiä, laulua ynnä muuta tietenkin meillä on, mutta oppilaat pystyvät tekemään vaikkapa videoesityksiä erilaisia ohjelmia apuna käyttäen.

- Toisaalta, kun meillä erityisoppilaita yli puolet on maahanmuuttajataustaisia ja uskontojakin on suuri määrä, niin olemme yhteisen katsomusopetuksen mallissa. Osa uskonnon opetuksesta järjestetään yhteisopetuksena kaikille, eli meillä on kaikki uskonnot yhdessä ja käsittelemme yhteisiä teemoja, jotka sopivat kaikkiin uskontoihin.

MITÄ ERITYISOPETUS TARKOITTA?

- Lähes kaikilla erityisoppilailamme on kielellinen erityisvaikeus. Se voi olla esimerkiksi puheen tuottamiseen tai puheen ymmärtämiseen liittyvä ongelma. Heistä yli puolet on maahanmuuttajataustaisia ja heillä kaikilla on kielellisiä vaikeuksia omassa kotikielessään, eli kyse ei ole pelkästään suomen kielen osaamattomuudesta.

MISTÄ IDEA PULPETITTOMAAN

KOULUUN SAI ALKUNSA?

Ihalainen kertoo, että uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön syksyllä 2016.

- Koulumme on rakennettu vastaamaan uuden opetussuunnitelman tarpeita. Koulussamme korostuu yhteisöllisyys ja yhdessä tekeminen sekä joustavat oppimisympäristöt.

- Opetusvirastosta mukana oli pedagoginen suunnittelija ja arkkitehti. Rakennuksen suunnitteli JKMM-arkkitehti-toimisto, joka voitti vuonna 2010 avoimen suunnittelukilpailun. Loppuvaiheessa rehtorimme Marjaana Manninen toimi pedagogisena suunnittelijana ja pääsin itsekin mukaan miettimään muun muassa kalusteratkaisuja yhdessä arkkitehtien kanssa. Kaikkien toimijoiden yhteinen tahtotila on ollut rakentaa koulu, joka ilmentää uutta opetussuunnitelmaa ja mahdollistaa uudenlaisen pedagogiikan toteuttamisen.

AINOA PULPETTILAN KOULU

SUOMESSA?

- Itse asiassa ei ole enää ainoa Helsingissäkään, kun tänä syksynä avattiin Jätkäsaaren peruskoulu, jossa on hyvin samanlainen ideologia sekä samanlaiset avoimet ja joustavat oppimisen tilat.

ONKO TEIDÄN KOKEMUKSIANNE

HYÖDYNNETTY?

- Me emme olleet siinä projektissa mukana ja toteuttamisesta vastasi eri arkkitehti-toimisto kuin meidän koulussamme. Toki sielläkin suunnittelun taustalla on ollut uusi opetussuunnitelma ja uusi oppimiskäsitys.

VAIKUTTAVATKO AVOIMET

OPISKELUTILAT OPPIMISEEN?

Ihalainen toteaa, että Suomessa ei vielä taida olla tutkittu, miten tällainen oppimisympäristö vaikuttaa oppimiseen.

- Joku voi epäillä, miten voidaan opiskella ilman pulpetteja ja omaa luokkaa. Pulpetittomuus ei merkitse kuitenkaan sitä, etteikö koulussamme olisi pöytiä. Pulpetittomuus on

sellainen laajempi käsite, eli oppimista tapahtuu joka paikassa, mutta sitä ole sidottu pelkästään pöytien ääressä istumiseen.

- Toki meiltä löytyy tiloja, joissa ei ole niin paljon pöytäpintaa ja siellä pystytään istumaan esimerkiksi säkkituoleilla, mutta siellä pystytään taas sitten vastaavasti järjestämään erilaisia aktiviteetteja, jotka onnistuvat ilman pöytiä. Kun oppilas lukee kirjaa tai työskentelee tabletilla, niin ei siihen tarvita pultteja. Kirjoitustöitä varten oppilaille löytyy tietenkin tarvittaessa omat pöydät.

ONKO AVOIMISSA TILOISSA RAUHATTOMAMPAA?

Kun oppilaita tuodaan iloiseen värisiin tiloihin, joissa on säkkituoleja ja pirteillä kankailla päällystettyjä traktorinpyörän sisärenkaita, niin ollaanko silloin lasten mielestä puuhamaassa vaiko koulussa?

- Kyllähän se tietysti vaatii aikaa, kun oppilaat ensimmäistä kertaa tulevat näihin tiloihin, mutta aika nopeasti he ovat ymmärtäneet, että tämä on koulu ja nämä ovat opiskelutiloja, eivätkä mitään leikkituloja. Toisaalta nämä meidän pienet ekaluokkalaisemme eivät muusta systeemistä tiedäkään ja jo päiväkodeissa heillä on ollut hyvin samanlainen

ympäristö. Alku menee tietysti totutella uudenlaisiin tiloihin, mutta kyllä koulussamme vierailleet ovat todenneet, että täällä on rauhallisempaa ja esimerkiksi akustiikka parempaa kuin perinteisemmissä koululuokissa.

- Minä uskon siihen, että kun oppilas saa välillä itse valita, millaisessa asennossa tai missä paikassa hän opiskelee, niin se helpottaa keskittymistä, apulaisrehtori toteaa.

HUONOJA KOKEMUKSIA TAI UUDISTUSTARPEITA?

- Kakkosvaiheen eli toisen rakennuksen suunnittelussa on noussut esiin tarve jonkinlaisista rauhoittumisen tiloista. Avomien tilojen vastapainoksi olisi hyvä kuitenkin olla jotain vetäytymisen tiloja, mihin pääsisi tarvittaessa rauhoittumaan. Toki me pystymme jo nytkin rajaamaan tiloja esimerkiksi sermeillä tai muilla rakenteilla.

PULPETTI JA TUOLI VOIVAT OLLA HUONO YHTÄLÖ

Perinteisessä koulussa rauhaton ja muita häiritsevä oppilas on siirretty ulos luokasta. Apulaisrehtori Ihalainen pitää

” KOULUSSAMME VIERAILLEET OVAT TODENNEET, ETTÄ TÄÄLLÄ ON RAUHALLISEMPAA JA ESIMERKIKSI AKUSTIIKKA PAREMPAA KUIN PERINTEISEMMISSÄ KOULULUOKKISSA.

Apulaisrehtori Jukka Ihalainen on tyytyväinen koulunsa avariin opetustiloihin.

Oppilaat säilyttävät oppikirjojaan numeroiduissa laatikoissa, joita ei ole lukittu.

koulunsa monipuolisia tiloja näiltäkin osin toimivina.

- Me voimme siirtää oppilaan johonkin muuhun tilaan, jossa opiskelu sitten sujuu rauhallisemmin ja oppilas pystyy paremmin keskittymään. Se on näiden tilojen vahvuus. Oppilaalle, jolle keskittyminen on vaikeampaa, niin se pulpetti ja tuoli voivat olla huono yhtälö. Esimerkiksi säkkituolissa opiskelu voi olla mukavampaa ja varsinkin, jos oppilas saa itse valita, miten hän haluaa opiskella.

OPPIKIRJAT SÄILYTETÄÄN OMISSA NUMEROIDUISSA LOKEROISSAAN

- Kun koulussamme ei ole omia pulpetteja, niin kaikille oppilaille on varattu numeroidut laatikot, joissa he voivat säilyttää koulutavaroitaan, apulaisrehtori kertoo.

- Laatikot eivät ole lukittuja, enkä ole koskaan edes joutunut pohtimaan, pitäisikö ne olla lukittuja, kun ei ole ollut mitään ongelmia. Uskon siihen, että kun lapset pienestä pitäen oppivat tällaiseen uuteen kulttuuriin, niin se on helppoa. Jos tänne olisi tuotu vaikkapa ryhmä kuudesluokkalaisia, jotka ovat olleet jo viisi vuotta perinteisemmissä tiloissa, niin silloin heillä ehkä olisi vaikeampaa tottua näihin uudenlaisiin systeemeihin.

ONKO KOULUSSANNE ESIINTYNYT KOULUKIUSAAMISTA?

Apulaisrehtori Ihalainen toteaa, että aina kun on paljon oppilaita yhdessä, niin jotain kiusaamista tapahtuu, mutta

hän ei ole havainnut koulussaan mitään vakavampia tapauksia.

- Pieniä konflikteja nyt aina tapahtuu koulun arjessa, mutta mitään isompia ja systemaattisia kiusaamisia ei ole ollut. Sellaista koulua ei taida ollakaan, josta ei oltaisi joskus yhteydessä kotiin jonkun kiusaamistapauksen vuoksi, mutta mitään ongelmaksi muodostunutta kiusaamista ei ole esiintynyt.

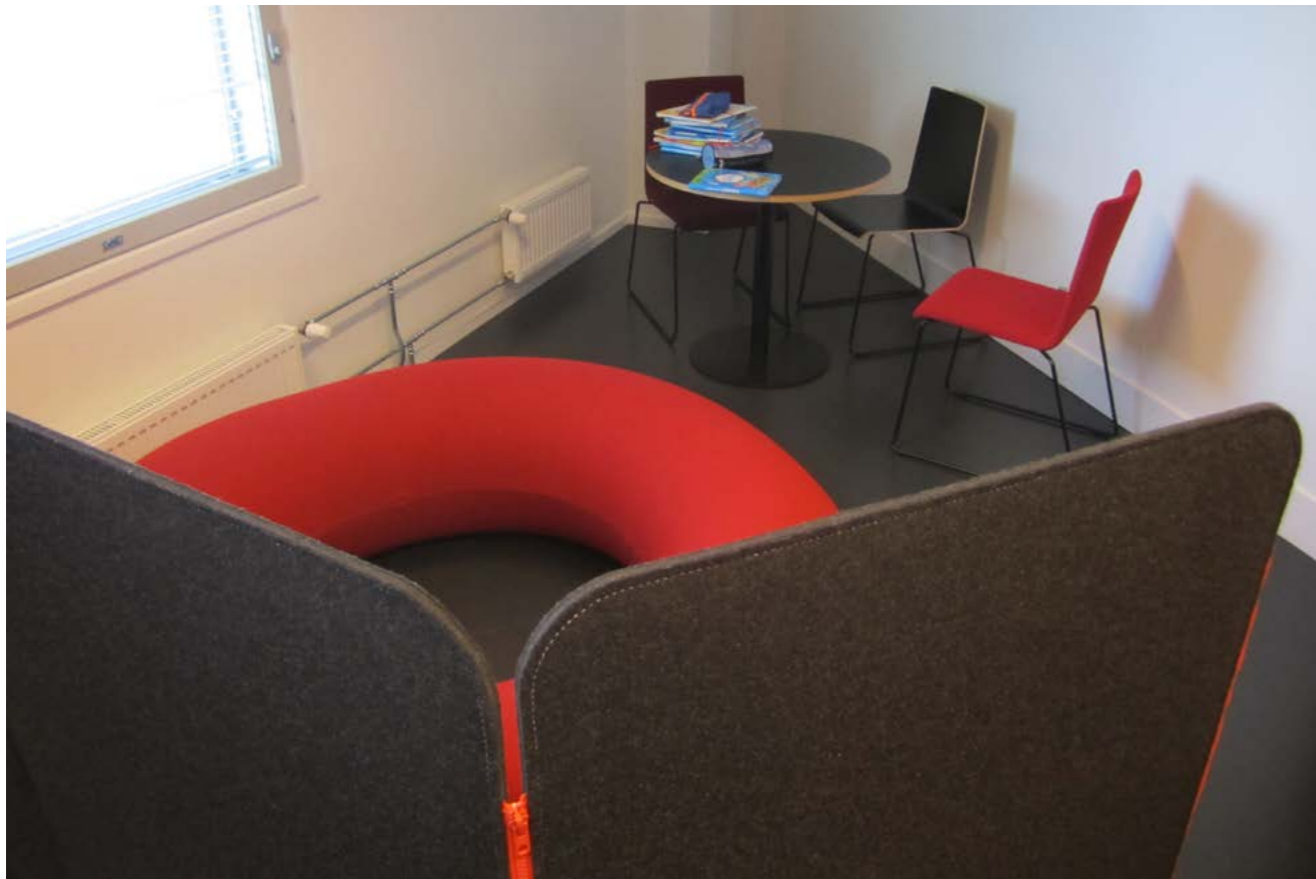
Ihalaisen mielestä heidän koulunsa vahvuus on, että se on oppilasmäärällisesti vielä aika pieni koulu ja toiminta on avointa.

Taukotila on tarkoitettu kaikille koulun henkilökuntaan kuuluville.

Koulurakennuksen suunnittelussa on käytetty uusia ratkaisuja.

Oppilaille voidaan järjestää rauhallisia nurkkauksia sermien avulla.

- Kaikki oppilaat tuntevat toisensa ja näkevät toisiaan koko ajan koulun arjessa. Myös kaikki koulun aikuiset tuntevat kaikki lapset, eli tietynlainen yhteisöllisyys varmaan vähentää kiusaamista, hän sanoo.

KUINKA KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ ON SUJUNUT?

Apulaisrehtorin mukaan oppilaiden vanhemmat ovat ottaneet uuden koulusysteemin tosi hyvin vastaan.

- Vanhemmat kokevat tärkeäksi, että lapset pääsevät näkemään erilaisuutta ja tämän moni vanhempi kokee arvokkaaksi. Monien vanhempien mielestä on hieno asia, että vihdoin koulu on päivitetty tähän päivään. Koulun modernit ja joustavat tilat ovat herättäneet huoltajissa ihastusta ja yhteistyö on toiminut molempiin suuntiin alusta alkaen.

YHTEYDENPITOTAVAT OVAT MUUTTUNEET

- Olemme uudistaneet myös koulun ja kotien välistä yhteydenpitoa monin uusin tavoin. Erityisoppilaiden näkökulmasta olemme mm. kehittäneet esimerkiksi erilaista vanhempien vertaisryhmätoimintaa, joihin on opettajia koulutettu ryhmien vetäjiksi. Pidämme myös paljon yhteyttä kotiin epävirallisestikin erilaisten sovellusten kautta.

” VANHEMMAT KOKEVAT TÄRKEÄKSI, ETTÄ LAPSET PÄASEVÄT NÄKEMÄÄN ERILAI SUUTTA JA TÄMÄN MONI VANHEMPI KOKEE ARVOKKA AKSI.

Meillä on luokilla erilaisia käytäntöjä perinteisen Wilman lisäksi. Ideana on se, että vanhemmat saavat tietoa, mitä heidän lapsensa koulussa tekevät ja mitä koulussa tapahtuu. Opettaja voi laittaa näiden sovellusten avulla tietoa koulupäivästä esimerkiksi kuvien ja videoiden avulla.

LÄHETÄTTE SIIS VIDEOITTA JA KUVIA VANHEMMILLE?

- Kyllä! Joko päivän aikana tai päivän päätteeksi. Minäkin lähetin tänään yhden nelosluokan ryhmään kuvan, kun yksi oppilas opetteli kanssani keittämään kahvia tunnin päätteeksi. Poika kertoi keittävänsä ensimmäistä kertaa kahvia ja se oli hänelle todella tärkeä juttu. Ja kun oppilaalla on kielellinen erityisvaikeus, niin voisi ehkä olla kotona vaikea kertoa, mitä on koulupäivän aikana tehnyt, mutta nyt kun menee kuva, niin tämäkin helpottaa tilannetta, Ihalainen toteaa.

Kalasataman peruskoulun ulkoasuakin eroaa perinteisistä koulurakennuksista.

Opetustiloissa hyödynnetään uusinta av-tekniikkaa.

MILLAISIA TAPAHTUMIA KOULUSSANNE JÄRJESTETÄÄN?

- Kaikkien näiden koulun omien juhlien lisäksi, meillä on järjestetty esimerkiksi kodin ja koulun välistä liikuntapäivää yhdessä lasten kanssa ja lopuksi vanhemmille on ollut kahvitarjoilu. Lisäksi äitien- ja isänpäivän aattona perjantaina olemme kutsuneet isät tai äidit tänne koululle tutustumaan kouluarkeen. Näin olemme saaneet sitoutettua vanhempia koulumme toimintaan.

OVATKO AVOIMET TILAT HERKEMPIÄ TAUTIEN LEVIÄMISILLE?

Avoimet opiskelutilat, joissa on paljon lapsia samaan aikaan samassa tilassa, luulisi olevan ihanteellinen paikka erilaisen flunssapöpöjen tai nuhatautiin leviämiseksi, vai mitä mieltä apulaisrehtori on?

- Minä en ole huomannut, että meillä olisi ollut mitään

Uudistuksista huolimatta voimistelusalissa on edelleen perinteiset välineet.

suurta piikkiä näissä tautitapauksissa. Voi olla, että ajan mittaan jopa lasten immuniteetti saattaa vahvistua. Toki kiinnitämme huomiota hygieniaan ja lapsille opetetaan jo alusta alkaen muun muassa käsienspesun tärkeys.

MONIPUOLISTA KERHOTOIMINTAA KOULUPÄIVÄN JÄLKEEN

- Apulaisrehtori Ihalainen kertoo, että noin 80 lasta jatkaa päivää iltapäiväkerhoissa erilaisten aktiviteettien parissa.

- Ohjelmaa on laidasta laitaan; on liikuntaa, läksyjen tekoa, rauhoittumista, vapaata leikkimistä, pelejä ja ulkoilua. Kerho kestää kolmisen tuntia ja alkaa klo 13.00. Meillä on ryhmien vetäjinä koulun omia koulunkäynninohjaajia.

FIKSU KALASATAMA -PROJEKTI

- Ideana on, että koulumme toimisi alueemme kohtauspaikkana. Täällä on iltaisin kaikenlaista toimintaa ja sitten on lisäksi erityinen Fiksu Kalasatama -projekti, jossa ovat lisäksi mukana alueen eri toimijoita. Meillä on tämän hankkeen kautta esimerkiksi koulumme pihalla viherseinä, jossa on ”ötökkähotelli”, johon kerääntyy toivon mukaan perhosia ja kaikenlaisia ötököitä.

- Seinällä kasvaa erilaisia kukkia ja ideana oli testata tällaista; koulu tuntui sille luontevalta paikalta. Oppilaat olivat mukana istuttamassa kukkia ja he pystyvät sitten seuraamaan ötököiden elämää. Kutsumme tätä ilmiöoppimiseksi.

KOULURAKENNUSKIN KASVATTA

Apulaisrehtori esittelee koulurakennusta ja kertoo sen tiloista ja tekniikasta. Värit ovat pirteitä ja tilat avaria.

- Ilmiöoppimiseen liittyen tämä koulurakennus on suunniteltu siten, että talotekniikka on jätetty näkyville. Esimerkiksi katossa kulkevat putket ja sähköjohdot on jätetty esiin, jolloin oppilaat pääsevät näkemään, miten tällainen talotekniikka toimii. Lapset näkevät, mistä ilma ja sähkö

Pulpettien sijaan oppilaat voivat opiskella vaikkapa värikkäillä renkailla.

tulevat. Samoin kaikki varastotilat ovat ikkunoilla varustettuja, kuten esimerkiksi siivouskeskus, jolloin oppilaat pääsevät näkemään, miten siivoaminen tapahtuu.

- Myös ilmanvaihtokonehuoneessa on isot ikkunat ja siellä on isot kaaviokartat, joista lapset näkevät, miten ilma koulussa liikkuu. He pääsevät oppimaan, että vesi ei vain tule kraanasta, vaan se tulee jostain tänne putkia pitkin. Isoissa opetusluokissa on yhteiset vesipisteet, joita kutsumme ”kylän kaivoiksi”. Koko koulutalomme tavallaan kasvattaa lapsia, hän kertoo.

MILLAISTA PALAUTETTA KOULUNNE ON SAANUT?

Ihalaisen mukaan Kalasataman peruskoulu on saanut osakseen paljon julkisuutta.

- Moni on ollut kiinnostunut koulustamme ja vierailijoita sekä toimittajia on käynyt paljon. Vaikka koulussamme on paljon teknologiaa ja uutta opetus suunnitelman henkeä, niin eli kyllä täällä edelleen tehdään niitä perusopetusjuttuja. Ihmisen kohtaaminen ja sosiaaliset taidot on edelleen tärkeää, ehkä jopa tärkeämpää kuin aikaisemmin. Koulussamme pystytään kohtaamaan lapsia monin eri tavoin ja yksilöinä, hän toteaa.

- Koulumme on tuki modernilla tekniikalla varustettu. Uusi tekniikka tuo monia mahdollisuuksia, mutta perinteinen kirjoitus- ja lukutaito ovat entistä tärkeämpiä - etenkin kriittinen medialukutaito, nykyisen mediatulvan aikana. Nykyään puhutaankin monilukutaidosta.

- Digitaalisuus ei ole meille mikään itseisarvo, mutta silloin kun siitä on hyötyä, sitä käytetään. Perinteiset kirjat ovat kuitenkin edelleen tarvittaessa käytössämme ja pyrimme antamaan lapsille mahdollisimman monipuolista opetusta, apulaisrehtori kertoo.

Lisää väriä käytäville antavat oppilaiden tekemät työt.

” TÄMÄ KOULURAKENNUS ON SUUNNITELTU SITEN, ETTÄ TALOTEKNIikka ON JÄTETTY NÄKYVILLE. ESIMERKIKSI KATOSSA KULKEVAT PUTKET JA SÄHKÖJOHDOT ON JÄTETTY ESIIN, JOLLOIN OPPILAAT PÄASEVÄT NÄKEMÄÄN, MITEN TÄLLAINEN TALOTEKNIikka TOIMII.

Koulurakennuskin kasvattaa lapsia.

SYNTYMÄPÄIVÄ- JUHLAT KAIKKIEN MIELEEN

Syntymäpäivän viettäminen on lapselle tärkeää, mutta nykyään se on monesti myös eriarvoisuuden mittari juhlevelvoitteineen ja puitteiden pohdintoineen. Koulukiussaaminen voi saada kiusallisen ja ahdistavan näyttämön koululuokan tai muun yhteisön syntymäpäivän tapahtumissa ja kutsuissa – tai kutsumatta jättämisissä. Monesti juhlien kilpavarustelu niin ohjelmassa, tarjoiluissa, kuin kutsuttujen määrässä, voi aiheuttaa suurta ahdinkoa sekä vanhemmille että päivänsankarille.

TEKSTI: KATI WIKSTRÖM
KUVAT: KUVITUSKUVIA

Kouluturvaa haastatteli Turvapuhelimessamme päivystävää Valviran hyväksymää psykologia siitä, miten lasten juhlat olisi järkevintä hoitaa.

SYNTYMÄPÄIVÄ ON LAPSELLE TÄRKEÄ

Syntymäpäivän juhlimisen merkitys on siinä, että päivänsankarille osoitetaan hänen merkityksensä ja arvonsa eli kuinka tärkeä hän on muille. Hän pysyy mielessä ja häntä muistetaan, hänen elämänsä luo iloa ja onnea muille. Hän tulee kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi. Lahjat ovat konkreettinen osoitus hänen merkityksestään ja muistoksi päivänsankarille henkilöistä, joille hän on merkityksellinen. Lapsen ympärillä on monta yhteisöä, joissa hänen merkityksensä on suuri. Näitä ovat oma perhe, isovanhemmat, muut sukulaiset, päiväkotit tai koulu ja harrasteryhmät.

Nykyään syntymäpäivät näyttävät kilpavarusteluna siitä, kenellä on hienoimmat ja kalleimmat juhlat, kuka tarjoaa voimakkaimmat elämykset, kenellä on esimerkiksi esiintyjä, laulattajia ja leikittäjiä, teatteria tai sirkusta paikalla. Ovatko juhlat ikimuistoiset sporttisynttärillä, kiipeilyynttärillä, pikkukokkisynttärillä, pallomerisynttärillä, naamiaissynttärillä, trampoliinisynttärillä, kiipeilyseinynt-

tärillä, kartingsynttärillä tai jotakin vielä erikoisempaa? Tarjoilusta puhumattakaan.

Tällä tavoitetasolla vanhemmat eivät pärjää, eivätkä jaksaa toteuttaa lasten toiveita, vaan joutuvat ostamaan syntymäpäivän järjestelyineen ja maksamaan sievoisen summan. Samalla he asettavat muiden lapsien synttärilille sellaisen vaatimustason, johon vain harvalla perheellä on varaa ja mahdollisuuksia. Syntymäpäivien järjestämisestä on muodostunut bisnes, jolle kohderyhmä ja tuote ovat aina olemassa.

Nyt on vallalla itsekkyyden ja materialismin aika, olemme kasvaneet kuluttajiksi. Meille tarjotaan kokoajan uusia virikkeitä ja meille luodaan uusia tarpeita, jotta kuluttaisimme enemmän. Koemme tarvitsevamme suurempia, kauniimpia, voimakkaampia elämyksiä ja kokemuksia – ja niistä saattaa tulla niin huumaavia, että niitä tarvitaan lisää.

Kyseessä on myös muoti-ilmiö, joka vetää kaikki mukaansa, myös syntymäpäiväjuhlien osalta. Joka ei tähän sopeudu, saa muiden naurut ja pilkan osakseen. Kiusaaja innostuu, kun joku ei teekään niin kuin suuri enemmistö. Tässäkin asiassa sosiaalinen paine on merkittävässä roolissa.

Tavalliset synttärillä, joissa lapset voivat leikkiä, olla yhdessä

ja syödä herkkuja, tuntuvat edellä lueteltuihin verrattuina vanhanaikaisilta. Vai ovatko ne vanhanaikaisia ollenkaan?

OPETTAVAINEN KOKEMUSTILANNE

Syntymäpäiviä on hyvä viettää. Juhlien laajuus määräytyy yleensä iän, aseman ja syntymäpäiväkultuurin mukaan. Lapselle voi pitää perhepiirissä ihanan pienen muistamisen, syödä herkkuja, puhua lapsesta ja hänen kanssaan elämisestä, laulaa syntymäpäivälaulu, halata ja suukottaa, eli tehdä syntymäpäivästä erityinen päivä.

Vanhempien suhtautuminen muihin ihmisiin ja lapsen kavereihin, ohjaa lapsen kavereiden valintaa. Lajittelevatko vanhemmat lastensa kavereita vuohiin ja lampaisiin, kertovatko he lapselle kenen kanssa tulisi olla kaveri ja kenen kanssa ei ole suotavaa olla tekemisissä? Tällainen asenne lienee tavallinen vanhempien keskuudessa. Samalla sillä myös ruokitaan lapsen havaitsemaa eriarvoisuutta ja ihmisten luokittelua hyviin tai pahoihin. Tällöin unohtuu, että jokaisessa ihmisessä on hyvät ja huonot puolensa. Kaikkien kanssa kannattaa olla tekemisissä, periaatteella: laiha sopu on parempi kuin lihava riita. Syvemmät ystävyydet ovat asia erikseen.

Hienoimmillaan kaverisynttärillä ovat vaikkapa kokon luokan tilaisuus tutustua toisiinsa ja viettää vapaa-aikaa keskenään. Lasten on hyvä oppia, että on olemassa monenlaisia ihmisiä, monenlaista sosioekonomista tasoa, rikkaita

ja vähemmän rikkaita perheitä, sivistyneitä ja vähemmän sivistyneitä, ihmisrakkaita ja vähemmän ihmisrakkaita vanhempia ja niin edelleen. Lasten on tarkoitus oppia elämään, kaikissa sen muodoissaan, ja saada kokemusta elämän moninaisuudesta ja ihmisten erilaisuudesta.

Kaverisyntymäpäivien merkitys on juuri tällainen oppimis- ja kokemustilanne. Ne ovat sosiaalisia tapahtumia, joissa opitaan muun muassa toisen ihmisen arvostusta ja kunnioitusta, olemaan toisten kodeissa, kauniita käytöstapoja, ottamaan huomioon toiselle ihmiselle tärkeitä asioita ja ennen kaikkea, olemaan läsnä iloisella mielellä ja anta maankin toiselle jotakin. Näissä tilanteissa koetaan erilaisia tunteita, ja erilaisia ilmapiirejä ihmisten kanssa. Tunne muistot ovat yleensä voimakkaita ja lämpimiä. Lahja voi olla aineeton, vaikka reiluna ja hyvänä kaverina oleminen, yhteisen leikkipäivän lupaus ja niin edelleen.

ON AIKA MIETTIÄ ARVOJA

Synttärjuhlat voivat toimia voimakkaana kiusaamisen näyttämönä, riippuen siitä, asettaako se vieraat epäoikeudenmukaiseen tai epätasa-arvoiseen asemaan. Vanhemmat eivät yleensä muista analysoida näitä piirteitä juhlien vietossa.

Oppilailta ja omilta lapsilta kyselemällä, voi selvittää sen, kuinka kaverisynttärillä koetaan koulussa. Joissakin on vakiintunut tapa kutsua omat läheiset kaverit, eivätkä muut

” JONKUN KUTSUMATTA JÄTTÄMINEN VAATII JA TARVITSEE AINA SELITYKSEN. KYSYMYKSESSÄ EI SAA OLLA SYRJINTÄ, EIKÄ KIUSAAMINEN.

koe sitä vaikeana, saatika loukkaavana. Joissakin kouluissa on tapana kutsua koko luokka suurempaan tilaan (urheiluhalli, ravintola tai muut vastaavat yleiset tilat.) Tässä mallissa on syntynyt ongelmia, koska kutsuttujen karsiminen ja kutsumatta jättäminen herättävät huomiota, ja voi aiheuttaa tuntemuksia syrjimisestä ja kiusaamisesta.

Lapset ymmärtävät, mikä on reilua ja oikeudenmukaista toimintaa. Jos nämä arvot eivät kuulu aikuisten maailmaan, eivät lapsetkaan enää osaa niitä tunnistaa. Mikäli syntymäpäivien järjestämistä ajatellaan kilpavarusteluna, syntyy ikävää eriarvoisuutta ja epätasa-arvoa. Toisilla on vaikka mitä, ja toisilla ei ole oikein mitään.

Tässä tilanteessa onkin arvojen miettimisen paikka. Annanko lapseni ymmärtää, että hän saa vaikka mitä? Olenko valmis laittamaan paljonkin rahaa hänen syntymänsä juhlintaan? Ajattelenko, että voin päivittäin osoittaa lapselleni, kuinka tärkeä hän on ja kuinka kivaa hänen kanssaan on, ilman että sitä tarvitsee todistaa rahalla tai tavaramilla? Lapsia tulisi opettaa siihen, ettei raha kasva puissa ja kaikki maksaa.

Lapsen tulee ymmärtää, ettei tärkeimpiä asioita saa rahalla, kuten ystävyyttä, rakkautta ja kaveruutta. On mukavaa olla yhdessä, jutella, leikkiä ja syödä vaikka herkuja. Aina ei tarvita suuria elämyksiä, eikä tekemisiä – pienetkin asiat ovat lapsille merkittäviä. Voi kävellä käsi kädessä kioskille, leikkiä yhdessä, jutella ja kertoilla kuulumisia, kertoa lapsille menneistä ajoista ja niin edelleen. Näin asioita painottaen ei synny kilpailua, kateutta, eikä aleta sortaa ja kiusaamaan toisia.

Monet lapset kärsivät aikuisen puutteesta. Aikuisen antama huomio, aika ja kiinnostus lapsille ovat hyvin merkittäviä asioita.

HYVÄÄ TUNNELMAA JA AIKUISTEN LÄSNÄOLOA

Miettiessämme syntymäpäivien kutsuvieraslistaa, joudumme samalla miettimään omaa määräysvaltaa lapseemme ja sitä, miksi meidän täytyisi osallistua päätöksen tekemiseen lapsen kavereiden suhteen. Kaverisynttärin määräytyvät perheen elintasosta ja käytettävissä olevasta rahasta ja muista resursseista. Kaikki perheet eivät varallisuudestaan huolimatta halua suuria juhlia tai kalliita kutsuun.

Onko ylipäättään tarpeellista näyttää, että pystytään järjestämään suurelliset juhlat, vai olisiko hyvä painottaa syvemmän kaveruuden merkitystä ja antaa lapsen kutsua vain läheisimmät kaverinsa? Syytä on kutsua ne, jotka lapsi haluaa kutsua ja varmistaa tilanne vielä keskustelemalla lapsen kanssa.

Tässä yhteydessä on hyvä keskustella lapsen kavereista ja kaveruudesta ylipäänsä. Mikäli vanhemmalla ei vielä ole tietoa siitä, kenen kanssa lapsi viettää aikaansa, on nyt tilaisuus hahmottaa kaveripiiriä ja puhua siitä lapsen kanssa. Samalla tulee tietoiseksi kaverisuhteiden laadusta ja mahdollisesta kiusaamisestakin.

Puheeksi tulee, miten muut viettävät synttäreitään ja lapsen halusta olla samanlainen kuin muut. Täytyy miettiä, missä kutsuttujen määrän raja kulkee ja ketkä joudutaan jättämään ulkopuolelle, jollei kutsuta koko luokkaa. Jokaisella perheellä on omat tapansa pitää juhlia ja rajoittaa juhallisuuksia.

Lasten on hyvä tottua siihen, ettei aina saa haluamaansa ja joutuu mahdollisesti tinkimään monenlaisista asioista. Hyvä mieli ja kiva tunnelma saadaan aikaan hyvässä yhteishengessä ja vähemmällä materiaalilla. Voidaan aivan ”vanhanaikaisesti” jutella, juoda limua ja syödä kakkua. Lasten on hyvä oppia, mitä tunnelma tarkoittaa ja kuinka jokainen osallistuu sen luomiseen omalla panoksellaan. Jos koko luokka kutsutaan, on tietysti varattava isompi tila ja tekemiset sen mukaisesti. Pelit ja leikit, urheilu- ja kuntoilulajit, disko ja musiikki. Iso tila houkuttaa juoksemaan ja hyppimään. Aikuiset voivat ohjata ja keksiä vaihtelevia ohjelmia ja sosiaalista kanssakäymistä. Hyvä periaate on noudattaa tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden periaatetta, ketään ei jätetä ulkopuolelle. Ryhmä hitsautuu yhteen, kun sen jäsenet tapaavat toisiaan myös vapaa-ajalla. Kiusaaja voi tutustua erilaisiin ihmisiin ja oppia näin hyväksymään erilaisuutta ihmisissä.

Syntymäpäivät on hyvä paikka oppia sosiaalista kanssakäymistä. Aikuisten selkeä läsnäolo olisi myös suositeltavaa, koska lapset ovat kylliksi erilaisissa vertaisryhmissä koulussa, joten monenlaisten uusien aikuisten näkeminen ja heihin tutustuminen on hieno ja opettava kokemus. Aikuiset voisivat syntymäpäivillä huomioida lapsia, kiittää, kehua ja kannustaa heitä yhteistyöhön. Aikuiset voisivat kertoa omia koulumuistojaan ja koulukokemuksiaan, ja omasta elämästään lapsena. Tämä on erittäin arvokasta nyky-lapsille.

KUTSUMATTA JÄTTÄMINEN

Jonkun kutsumatta jättäminen vaatii ja tarvitsee aina selityksen. Kysymyksessä ei saa olla syrjintä, eikä kiusaaminen. Joskus voi tosin käydä niin, ettei kiusaajia haluta kutsua mukaan, koska kiusaajan kanssa ei ole kivaa olla tekemisissä ja lapset pelkäävät kiusaajaa. Se lapsi tai nuori, joka on jätetty ulkopuolelle ilman omaa syytään, tuntee varmasti tulleen kiusatuksi ja hylätyksi. Hänelle on syytä kertoa, miksei häntä ole kutsuttu.

Päiväsankari voisi miettiä, mitä sanoa sille, joka on jätetty ulkopuolelle. Jos motiivina on ollut kiusaaminen, on teko alhainen ja moraaliton. Aikuisten kannattaa kysellä lapselta, miksei tätä henkilöä ole kutsuttu ja keskustella asiasta. Lasten on hyvä oppia tiedostamaan tekojaan ja aikomuksiaan, sekä niiden seuraamuksia. Monesti aikuistenkin on vaikeaa ymmärtää sitä, että teoilla on seurauksia, ja siksi omia tekojaan on mietittävä jo etukäteen.

” **LASTEN ON HYVÄ TOTTUA SIIHEN, ETTEI AINA SAA HALUAMAANSA JA JOUTUU MAHDOLLISETI TINKIMÄÄN MONENLAISISTA ASIOISTA. HYVÄ MIELI JA KIVA TUNNELMA SAADAAN AIKAAN HYVÄSSÄ YHTEISHENGESSÄ JA VÄHEMMÄLLÄ MATERIAALILLA.**

Avoin ja reilu peli on parasta. Hyvä yhteishenki koulussa ja luokassa edellyttää avoimuutta ja kaikkien osapuolien tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta. Tähän ei päästä keskustelematta.

KESKUSTELUN KAUTTA RAJOJA

Vanhemmat asettavat rajat syntymäpäiväjuhliille, johtuen vaikkapa rahasta ja muista reunaehdoista. Jos ei yksinkertaisesti ole varaa pitää isoja kaverisynttäreitä, pitää lapselle siitä kertoa ja perustella, ilman aikuisten pelkoa lapsen reaktiosta. Kannattaa kuitenkin muistaa, että syntymäpäivä on lapselle aina tärkeä päivä, eikä juuri sinä yhtenä päivänä kannata kovin tiukasti pihistellä, luonnollisesti kukin toimii resurssiensa mukaan.

Vanhempien on hyvä keskustella syntymäpäivien vietosta yhdessä lapsen ja koko perheen kanssa. Kaikesta tulee aina keskustella, koska näin lapset oppivat muodostamaan mielipiteitä ja oppivat, että kaikkien sanomiset otetaan vakavasti ja ratkaisut tehdään yhdessä. Se on demokraattista ja fiksua. Nimenomaan nykyisin, kun on tarjolla paljon houkutusia, on erittäin tärkeää aikuisena antaa oman äänensä kuulua ja kertoa oma mielipiteensä lastensa tiedoksi. Lapsemme oppivat näin, keitä olemme ihmisinä ja mitä asioista ajattelemme, millaisia asioita painotamme ja mitä arvostamme.

Lasten vanhemmat vastaavat resurssiensa mukaan tarjoutuista, mitä kukin haluaakaan tarjota. Tarjoiluformaatti voi olla helppo ja yksinkertainen, jopa terveellinenkin. Tosin elämässä ei ole tarpeen yksittäisinä juhlapäivinä olla esimerkiksi sokerittomalla terveyslinjalla. Onhan joskus aika herkutella ja nauttia, ja toisen kerran taas olla terveellisellä linjalla.

Lapsi saattaa pelätä tai jännittää, jos hänen synttäreillään on hyvin erilaista kuin muilla. Lapset ovat herkkiä ja haluavat olla samanlaisia, lapsen kanssa kannattaa yhdessä pohdita tätäkin. Syntymäpäiväsankarin henkilökohtaiset mielipiteet on hyvä ottaa huomioon. Erilaiset lasten allergiat voisi huomioida ja hankkia sellaista tarjottavaa, mikä käy mahdollisimman monelle.

Lahjoja ei välttämättä tarvita, mutta jos niitä halutaan, voisivat ne olla pieniä ja halpoja – lahjalle voi esimerkiksi asettaa muutaman euron maksimihinnan. Myös aineettomiin lahjoihin tulisi kannustaa. Lahjoilla ei kannata kilpailla, eikä antaa niille suurta arvoa, tavaraahan on kaikilla.

VANHEMPIEN KESKEN SOPIMINEN

Syntymäpäivät ovat yleensä perheen omia juhlia, mutta synttärisankaria voidaan toisaalta juhlia päiväkodissa, koulussa, harrastusten ja ystävien parissa. Yhteinen keskustelu vanhempien kesken olisi paikallaan, koskien muun muassa koulun tai luokan käytäntöä. Jos otetaan se periaate, että kaikki kutsutaan, ei rahoitus riitä kaikissa perheissä, eikä tätä voi vaatiakaan. Kaikkien kutsuminen edellyttäisi suurta tilaa ja runsasta tarjoilua.

Yhteisenä periaatteena voisi olla, että kutsutaan lähimmät kaverit ja yksi, joka ei ole kaveri. Näin mukaan pääsisivät

mahdollisimman monet. Voitaisiin miettiä jo etukäteen, miten luokan oppilaat jakaantuvat kaikkien synttäreissä. Jääkö joku ulkopuolelle? Tämä ilmiö pitäisi korjata siten, että kaikki saavat kutsun edes joskus. Koulussa olisi hyvä huomioida syntymäpäivä vaikkapa laululla, mieteläuseella, onnitellulla tai muulla pienellä muistamisella. Tällöin nekin, joiden kotona ei ole huomioitu lapsen syntymäpäiviä, tulisivat onnitelluiksi.

ERIARVOISUUS LISÄÄ TURVATTOMUUTTA

Liiallinen eriarvoisuus syntyy, jos samat lapset ovat aina etuoikeutettuina tekemään jotakin tai kokemaan jotakin. Hyvää pitäisi pyrkiä jakamaan tasaisesti kaikille. Vanhempien olisi tarpeellista ajatella etukäteen tasa-arvokysymystä ja mahdollista eriarvoisuutta, sekä keitä se koskisi. Luokan sosiaalisesta rakenteesta kannattaa olla tietoinen ja miettiä, miten sitä voisi helpottaa vanhempienkin toimesta. Kaikki sellaiset asiat, joissa koulu ja vanhemmat tekevät yhteistyötä, ovat eduksi lasten viihtymiselle, hyvälle ja reiluille ihmissuhteille ja edesauttavat oppimistuloksia.

Lasten ymmärtäessä kodin ja koulun yhteistyön, he eivät

niin helposti nouse toisiaan vastaan, eikä kiusaamista esiinny juurikaan. Aikuiset antavat lapsilleen mallin ihmissuhteista, jos muita ihmisiä haukutaan ja arvostellaan, oppivat lapsetkin tämän. Myös pahansuopuus ja pahantahtoisuus tarttuvat. Näemme usein toisissa sellaisia piirteitä, joita emme kestä itsessämme – eriarvoisuus kasvaa juuri tästä asenteesta, muiden ihmisten tuomitsemisesta ja aliarvioimisesta.

Peruseriaatteena ihmisten välillä tulisi olla tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus, sillä eriarvoisuus lisää yhteiskunnan turvattomuutta. Ihmiset, jotka kokevat asemansa huonoksi, alkavat taistella ja protestoida tätä asiaa vastaan. Kaikkien huomioiminen ja kaikille mahdollisimman hyvien olosuhteiden mahdollistaminen, takaavat parhaiten koulurauhan.

Tässä ajassa eriarvoisuus on ikävä kyllä kasvanut. Puhutaan vihapuheesta eli siitä, että aivan avoimesti vihataan ja haukutaan joitakin ihmisiä ja ihmisryhmiä. Aiemmin ei olisi tullut kuuloonkaan niin suoraviivainen vihaaminen kuin nykyisin. Ajassa on jotakin outoa, mikä ruokkii eriarvoisuutta. Paljon leimaamista ja eristämistä muita kohtaan, vähän myötätuntoa ja empatiaa. Lapset oppivat tämänkin jo varhain, joten vanhempien kannattaa miettiä, kuinka he suhtautuvat näihin asioihin. ■

0800 92003

MAKSUTON TURVAPUHELIN

AUTTAA KOULU- KIUSATTUJA

KIUSAAMISTA KÄSITTELEVIÄ *kirjoja nuorille*

TEKSTI: KATI WIKSTRÖM
KUVAT: KATI WIKSTRÖM JA KUVITUSKUVIA

Nuoret eivät mielellään keskustele kiusaamisesta, koska oman minäkuvan alkaessa muotoutumaan, he ovat erityisen herkkiä kaikelle kritiikille – oli se sitten asiallista tai asiatonta. Kaverit ovat tuolloin merkittävässä roolissa, koska nuoret ovat irtautumassa vanhemmistaan, ja kehityksen suuntana on aikuistuminen eli itsenäistyminen.

NUORET JA KIUSAAMINEN

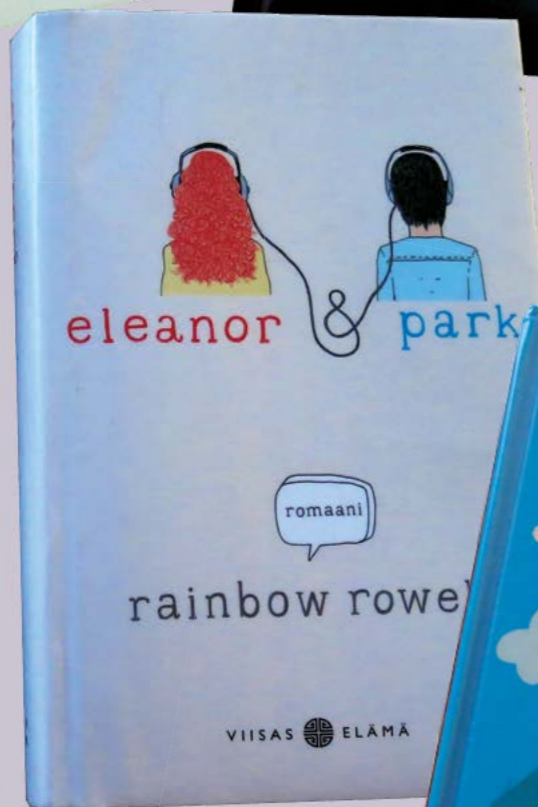
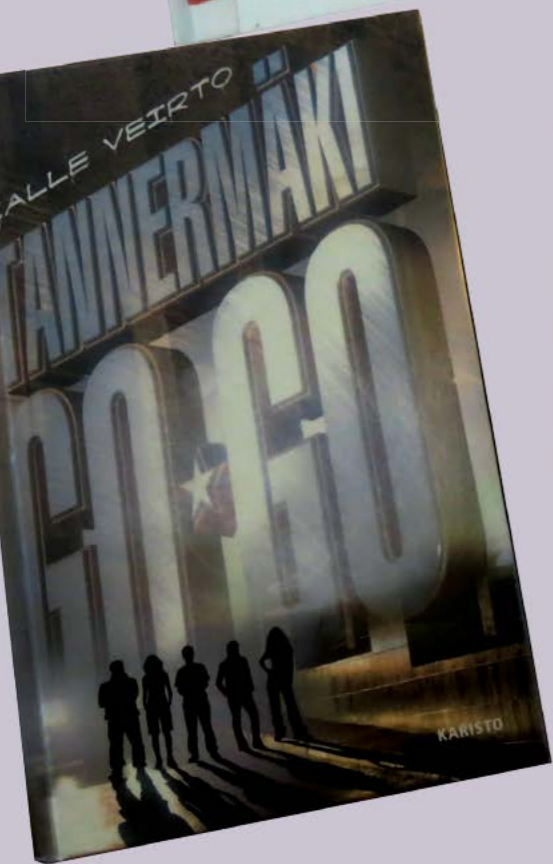
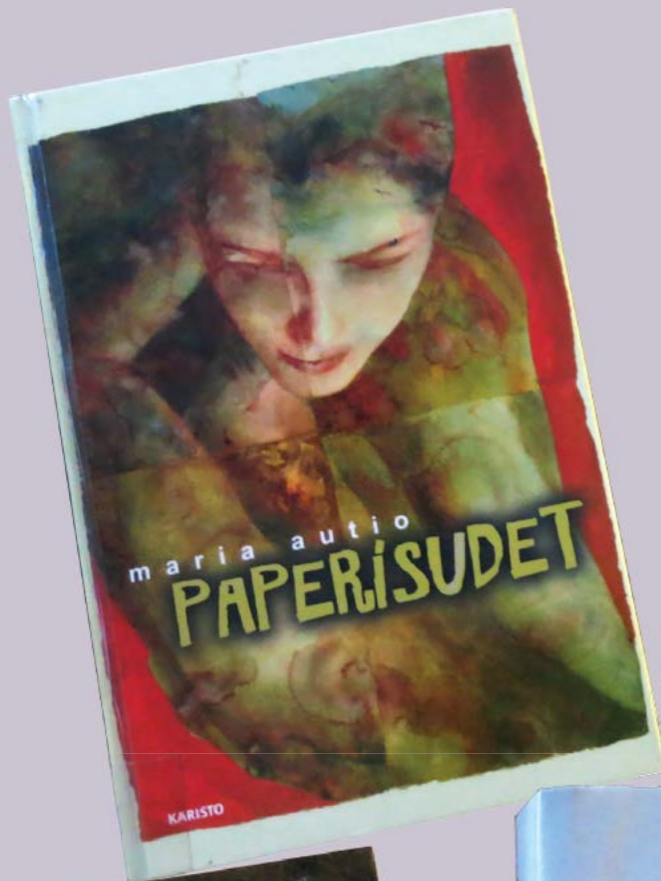
Nuoruudessa ryhmäpaineen vaikutus on suuri ja itsetunnon muotoutuminen herkimmillään. Tällöin nuori voi vaikuttaa sulkeutuneelta ja olla hukassa itsensä kanssa. Kiusaaminen on pahimmillaan nuoruudessa ja maailma näyttäyty melko raadollisena.

Nuorta voi tuolloin auttaa, jos hän saa lukea kiusaamisesta kertovaa kirjallisuutta, joka on tehty nimenomaan hänen ikänsä. Asioita voi pohtia omassa mielessään, kavereiden kanssa ja kenties uskaltautua puhumaan niistä aikuisille.

Kirjastojen yhteisestä tietokannasta kirjoja voi etsiä lisää hakusanoilla kiusaaminen ja kategoriaksi nuorten kirjallisuus. Tietokanta löytyy osoitteesta www.helmet.fi, myös kirjaston henkilökunnalta voi pyytää apua teosten etsimiseen.

Kirja-arvostelut löydät seuraavalta sivulta.

Indigon tähti kertoo boheemista taiteilijaperheestä, jonka poikaa kiusataan. Perhe on varsin merkillinen, mutta lämmin ja kerää huomaansa myös muita rakkautta tarvitsevia. Kiusattu Indigo löytää kaverin luokalleen tulleesta amerikkalaisesta kitaransoittajasta Tomista. Perhe omii hurmaavaan suojaansa varsin pian tämän uhmakkaan tulokkaan. Kirja on hyvin realistinen kuvaus siitä, miltä kiusaaminen nuoresta tuntuu. Tilannetta ei kehtaa, eikä halua selittää perheelleen, vaikka kaikki perheessä se jollakin tavalla vaistoavat. Sivujuonena kirja käsittelee myös erolasten tuntemuksia, ja tarina etenee erityisesti perheen nuorimman lapsen kautta. Teos on hauska ja humoristinen, realistinen ja positiivinen. Perheen jäsenet ovat käsin kosketeltavan inhimillisiä ja omalla tavallaan jokaiseen käänteeseen osallistuvia. Cassonin perheestä haluaa kuulla lisää.

Tannermäki Go-Go on hersyvä ja samalla jännittävästi vatsan pohjaa kutittava kirja. Sen päähenkilönä on ylipainoinen Marcus, joka on sählyporukan nopeakätinen maalivahti. Kiusatut muodostavat oman joukkueensa vuosittaiseen sählypeleihin, kilpailevaksi joukkueeksi koulun viralliselle joukkueelle, jonka nuoret terrorisoivat koko koulua. Kirja kertoo erittäin selkeästi ja samalla hauskaasti koulun kiusaamiseen osallistuvista tahoista, niin kiusaajista, hiljaisista hyväksyjistä, koulun maineen puolesta pelkäävästä rehtorista, kuin kiusatuista ja oppilaiden vanhemmista. Tarina on osuva, koskettava ja hauska. Samalla se on erittäin realistinen kertomus pojasta, jonka ongelmia vanhemmat eivät huomaa, ja joka ei halua niistä kertoa. Ystävyysvoima on merkittävä ja korostuu nuorena iässä. Kohtaamiset kiusaajien kanssa ovat tiivistunnelmaisia ja painostavuudessaan realistisia.

Paperisudet on aidon tuntuinen kuvaus nuoren naisen ja hänen ystäviensä kiusaamiskokemuksista. Kirjassa kertojan rooli vaihtelee isästä tyttäreen, parhaaseen ystävään, kiusaajaan, kiusattuihin. Jokainen päivä koulussa on Sallalle pieni taistelu kiusaamisen takia. Rinnakkaisluokalla olevan Alettan kanssa he kävelevät välitunneilla koulun lähistöllä ja saavat näin edes pienen hengähdystauon raskaista tunneista ja oman näkymättömyytensä kokemisista. Kiusatun tarve saada kiusaajiensa hyväksyntä ja näiden toiveiden romuttuminen ovat erityisesti tyttöjen kokemia kiusaamisen ilmiöitä. Alettan katoaminen kärjistää tilanteen ja havahduttaa koko yhteisön.

Höyhenpoika on mystinen ja jännittävä kertomus kiusatusta Robertista. Tarina on kiehtova yhdistelmä satua ja realistista kerrontaa, huumoria ja kummitustarinaa. Robert on hiljainen ja alistettu, häntä nälvitään jatkuvasti ja valitaan aina viimeiseksi liikuntatuntien joukkueisiin. Hänen vanhempansa ovat eronneet, isää näkyi harvoin ja äiti on paljon töissä. Tapahtumat saavat alkunsa, kun Robertin luokka aloittaa yhteisen taideprojektin vanhainkodin asukkaisten kanssa ja Edith valitsee hänet parikseen. Kirja on aikuisellekin varsin antoisaa luettavaa, jossa välillä nauraa ääneen, paikoin herkistyy ja ihmettelee. Kirja kertoo pelkojen voittamisesta, rohkeudesta, toisen ymmärtämisestä ja hänen asemaansa asettumisesta, kuolemasta ja elämän elämisen merkityksestä.

Eleanor & Park on saanut maailmalla valtavan suosion. Kirja on käännetty 40 kielelle ja saanut lukuisia nuortenkirjallisuuden palkintoja. Kirja on maineensa veroinen ja sopii myös aikuisen luettavaksi. Tapahtumat sijoittuvat vuoteen 1986, jokin kirja on kirjoitettu vuonna 2013. Park pitää matalaa profiilia ja välttelee ikätovereitaan, hänellä on turvalliset ja hyvät kotiolo, sekä huolehtivat vanhemmat. Eleanor elää sisaruksiensa ja äitinsä kanssa köyhyydessä, kaikkien heidän pelätessä miesystävän väkivaltaisuuksia ja mielen oikkuja. Eleanor on koulussa kiusattu ja kotona jatkuvan uhan alla. Nuoret rakastuvat ja kaiken raadollisuuden keskellä kasvaa kaunis ja herkkä rakkaustarina. Kirja kuvaa oivallisesti nuorten tunteita ja rakastumista. Kaihoa lisää se, että vuonna 1986 ei ollut sosiaalisen median eikä kännyköiden suoma jatkuvaa tavoitettavuutta.

Kirjalistaus:

Indigon tähti: Hilary McKay, Kustannusosakeyhtiö Tammi, 2005
Tannermäki Go-Go: Kalle Veirto, Karisto Oy, 2007
Paperisudet: Maria Autio, Karisto Oy, 2005
Höyhenpoika: Nicky Singer, WSOY, 2001
Eleanor & Park: Rainbow Rowell, Viisas Elämä Oy, 2013

Liian hyvä työntekijä VOI JOUTUA KIUSATUKSI

Pääkaupunkiseudulla asuva Maire, 40, kertoo muutaman esimerkin omalta työuraltaan, kun hän joutui työpaikkakiusatuksi. Onko liian hyvin työnsä tekevä ihminen uhka muulle työyhteisölle? Aiheuttaako kateus kiusaamista?

Haastateltavan nimi on muutettu.

TEKSTI: ERKKI SUTELA

KUVA: KUVITUSKUVA

MILLÄ ALALLA OLET TYÖSKENNELLYT?

- Minun olisi helpompiluetella, mitä töitä en ole elämäni aikana tehnyt. Voin jakaa työurani kolmeen eri kategoriaan; olen tehnyt toimistoalan, kaupan alan ja media-alan töitä. Kiusaamista esiintyi sekä toimisto- että kaupan alan töissä.

MINKÄLAISTA KIUSAAMINEN OLI?

- Tapauksia oli useampiakin, mutta kerron yhden esimerkin 2000-luvun puolesta välistä. Olin töissä eräässä maahantuontiyrityksessä myyntiassistenttina. Henkilökuntaa meillä oli noin sata ihmistä. Kyseessä oli määräaikainen äitiysloman sijaisuus, Maire kertoo.

- Aloittaessani tuossa työpaikassa, siellä oli eri esimies, joka oli äärimmäisen mukava ja ihana. Myyntitiimimme oli pieni ja teimme yhdessä sopimuksen, että meillä on liukuva työaika ja mitä vastuuta milloinkin kullakin meistä on. Tämä systeemi toimi oikein hyvin siihen asti, kunnes tämä esimies savustettiin ulos. Syynä oli se, että perheyriksemme johto halusi oman perheensä sisältä henkilön myyntiryhmäämme vetämään. Tämä kyseinen henkilö ei sitten jostain syystä pitänyt minusta lainkaan. Meillä oli yrityksessämme tämä aiemmin tekemämme sopimus aiemmin mainituista liukuvista työajoista ja minullakin oli nimi alla siinä sopimuksessa, mutta uusi pomo totesi, ettei se sopimus koske minua, vaan kaikkia muita.

VAIKUTTIKO SE, ETTÄ OLIT OLLUT HYVISSÄ VÄLEISSÄ ENTISEN POMOSI KANSSA?

- Kyllä varmaankin. Edellinen pomo oli palkannut minut ja tämä uusi oli ollut samaan aikaan töissä mutta alemmassa asemassa ja halusi itse pomoksi. Tarkempaa syytä tämän hyvän esimiehen irtisanomiseen en tiedä, mutta kuulin jälkepäin, että yrityksessämme oli ollut jo aiemminkin tapana savustaa ihmisiä ulos. Työntekijöiden elämästä tehtiin suoranaista helvettä, joten he sitten itse päättivät irtisanoutua.

OLIKO TEILLÄ LUOTTAMUSMIESTÄ?

- Kyllä meillä oli, mutta ei hänkään uskaltanut nousta vastustamaan yrityksemme johtoa, kun pelkäsi oman työpaikkansa puolesta. Ja kun yritys sijaitsi pienellä paikkakunnalla, niin ihmiset eivät uskaltaneet tehdä mitään, kun pelkäsivät, etteivät saisi mistään uutta työtä.

- Kiusaaminen johti siihen, että kun esimerkiksi hoidin asiakkaidemme tilauksia, niin pomoni kävi sotkemassa niitä tietokoneellani, jotta pääsi sanomaan, miten huolimatton olen ja miten väärin hoidan työni. Tämä selvisi sillä tavalla, että kuulin varastossa työskenneeltä ystävältäni hänen ihmetelleen tulostamia tilauslistoja, joihin oli jälkepäin ilmestynyt jotain kummallisuksia. Minä en ollut koskenutkaan niihin tilauksiin sen jälkeen, kun ne olivat

asiakkaalta minulle tulleet. Kun sitten joskus asiakkaalle toimitettiin tuotteet näillä väärin muokatulla tilauslistoilla, niin ne tietysti sitten soittivat ja ihmettelivät virheellisiä toimituksia. Ja tietenkin tämä meni minun syykseni, Maire toteaa.

MITÄ SUHTAUDUIT TILANTEeseen?

- Aluksi en ymmärtänyt lainkaan sitä tilannetta, mutta kun se alkoi olla toistuvaa, niin aloin kuvittelemaan, että jos minä todellakin itse teen näitä virheitä. Kun huomautte-lua tulee vähän joka suunnasta, niin aloin ajatella, että jospa minä olenkin niin huolimatton tilausnumeroiden kanssa.

- Erikoisinta oli se, että kun toimistomme aukesi aamuisin puoli yhdeksältä, mutta jo kahdeksan aikaan asiakkaamme kävivät hakemassa tilauksiaan. Moni meistä tuli jo silloin kahdeksalta töihin, minä ainoana jo kymmentä vaille, jotta sain koneet ja valot päälle. Kun olimme tukkufirma, niin piti tietenkin varmistaa, että meiltä tavaroita hakevat asiakkaamme saavat toimitettua ne ajoissa omille asiakkailleen. Tein tätä jonkin aikaa ja meillä oli kellokortti työaikoja tarkkailemassa. Sitten pomo tuli sanomaan, etten voi tulla tällä tavalla ennen työaikaa töihin ja kerätä liukumia. Yritin kysellä häneltä, että miten hoidan asiakkaamme, jotka tulevat aikaisin aamusta ja eikö olisi tärkeintä saada myytyä asiakkaillemme tavaraa. Pomo oli kuitenkin sitä mitä, että käytän tätä tilannetta hyväkseni ja vain istuskelen sohvalla lehtiä lukemassa joka aamu kymmenen minuuttia ja kerään tällä tavalla itselleni liukumia.

MITEN TÄMÄ SINUUN VAIKUTTI?

- Kun elämässäni oli muutenkin hankalaa siinä vaiheessa, niin jossain vaiheessa sitten romahdin, kun sekä kotona että työpaikalla tuli kuraa niskaan. Kävin työpaikkalääkärillä ja hänkin totesi kuulleensa juttuja yrityksestämme ja oli sen näköinen, etten ollut ensimmäinen, joka hänen luonaan kävi. Lääkäri pyysi minua kestäämään ja antoi kaksi viikkoa sairauslomaa. Palattuani sairausloman jälkeen töihin, niin pomo tuli kysymään hyvin halveksuvalla äänellä, että mikäs minua oli vaivannut, kun olin poissa. "Oliko sulla joku flunssa vai?", eli häntä ei siis kiinnostanut asiani lainkaan. Pomo kun oli sitä mieltä, että ihmiset eivät voi sairastua, eikä työpaikalta tarvitse olla poissa.

JATKUIKO KIUSAAMINEN?

Maire kertoo saaneensa kuulla jatkuvasti, miten huonosti hän hoitaa työnsä ja miten huolimatton hän on.

- Sitten kun määräaikaisuuteni oli päättymässä silloin elokuussa, niin halusin pitää kesälomani kesällä, vaikka pomo halusi, että olisin pitänyt loman vasta työsuhteeni lopussa. Tähän en kuitenkaan suostunut, kun olin jo aiemmin sopinut lomani ajankohdan. Sain pitää lomani ja kun tulin sen jälkeen vielä kuukaudeksi töihin, niin työpisteeni oli sillä aikaa siivottu kokonaan pois. Otin sitten sellaisen asenteen, että jos minulla ei ole puhelinta eikä tietokonetta, niin en minä voi tehdä töitäkään ja istuskelin kahviossa lehtiä lueskelemassa. Työsuhdetta oli jäljellä enää vain kuukausi, joten otin vähän sellaisen hällävälä-tyylin.

MITEN SELVIYDYIT?

- Minut pelasti henkisesti se, että kun viimeisinä päivinä lähetin asiakkaille sähköpostia, jossa kerroin heille työsuhteeni päättymisestä ja kiitin heitä, niin asiakkaat alkoivat soittelemaan minulle, etteivät tienneet minun työsuhteeni päättyvän, vaan luulivat minun olevan muuten vain lähdössä. Asiakkaat lähettivät minulle lahjoja ja kertoivat vaihtavansa toiseen maahantuontifirmaan, kun minä olin ollut heidän mielestään ainoa, joka olin hoitanut työni hyvin. Tämä sai minut tajuamaan, että ehkä vika ei ollutkaan ollut minussa, kun tilauksissa oli ollut virheitä. Asiakkaani myös kyselivät, olinko saanut terveisiä, jotka olivat jättäneet työkaverilleni välitettäväksi, mutta enpä ollut näistä kuullut mitään.

- Nämä pienen myyntiryhmämme muut ihmiset olivat olleet talossa pidempään ja hekin saattoivat tuoda minulle tuoda tilauslomakkeita, joissa huomauttivat olevan virheitä. Heillä oli oma tiivis piirinsä, johon minä en kuulunut, mutta ajattelin kestää tilanteen, kun syösuhde oli määrääkainen ja pienellä paikkakunnalla ei paljoa ollut muita töitä tarjolla.

OLETKO KUULLUT, MIKÄ ON

TILANNE NYKYÄÄN?

- Muutaman ihmisen kanssa olen ollut yhteyksissä ja kuullut, että muillakin osastoilla on ollut samantapaista kiusaamista kuin minulla oli, että se kai on sen talon tapa. Talon johdolla oli tapana tehdä sellaisten ihmisten elämästä helvettä, jotka heidän mielestään olivat hankalia. Heidät vain yksinkertaisesti ajettiin loppuun, jotta he olisivat sitten itse ymmärtäneet irtisanoutua. Kun ihminen ajetaan mielen-terveydellisesti täysin loppuun, niin ei tarvitse järjestää yt-neuvotteluja tai keksiä mitään irtisanomisen syitä, kun työntekijä päättää itse lähteä.

VOIKO TYÖPAIKKAKIUSAAMINEN

JOHTUA HYVIN TEHDYSTÄ TYÖSTÄ?

- Kyllä voi. Minä olen vuosien jälkeen tullut siihen lopputulokseen. Sillä hetkellä kun saat niin sanotusti paskaa niskaasi joka suunnalta, niin alat itsekin uskoa siihen, ettet osaa mitään. Siinä ikään kuin ajautuu sellaiseen tilaan, että kaiken minkä tekee, niin mieltii tekevänsä huonosti. Hyvä työntekijä, jota kiusataan, on kuin kiusattu koululainen, joka on hyvä koulussa, eli on niin kuin työpaikan ”hikipinko”.

- Minulle työ on sellaista, että sen pitää olla kivaa ja mielenkiintoista, että se motivoi. Eihän kukaan halua tehdä sellaista työtä, joka ei yhtään kiinnosta. Minulle työpaikka on kuitenkin vain työpaikka ja siviilielämän asiat eivät mielestäni sinne kuulu. Ei siellä tarvitse purkaa pahaa oloaan muihin ihmisiin. Sitäkin ihmettelen, että kun työyhteisössä pitäisi tehdä töitä yhteen hiileen puhaltaen, niin sitten joku alkaa ihmeellisesti kikkailemaan ja sooloilemaan ja yrittää saada itselleen kirkkaamman kruunun. Minulle on aina ollut selvää se, että kun menen työpaikalle, niin teen töitä työnantajalleni ja hoidan sen pestin, mikä minulle on

annettu. Tietysti virheistä voi mainita, mutta siihenkin löytyy monia eri tapoja. Olen tehnyt virheen ja korjaan sen, asia selvä. Sitä en kuitenkaan ymmärrä, että aletaan vetämään mattoa jonkun jalkojen alta, sillä tähänän vaikuttaa firmaan, jossa kaikki ovat töissä.

MIKSI POMOSI EI PITÄNYT HYVIN

TEHDYSTÄ TYÖSTÄ?

Maire kertoo ihmetelleensä tätä samaa asiaa.

- Ehkä hän ei vain kestänyt sitä, että olin suositumpi asiakkaidemme keskuudessa kuin hän. Minulla on hyvin yksinkertainen periaate- hoidan työni hyvin. Olen kuitenkin vuosien varrella huomannut, että aina kun olen näin tehnyt ja saanut kehuja, niin joku ei sitä kestä.

MISSÄ SINUA SEURAAVAKSI

KIUSATTIIN?

- Seuraava työpaikka oli iso kaupan alan toimisto, jossa oli paljon ihmisiä töissä. Siellä olin töissä noin vuoden, kun lähdin opiskelemaan muuta alaa. Tiimissämme oli noin kymmenen henkeä ja toimin myyntiassistenttina. Kiusaaminen oli hieman samanlaista kuin tuossa edellisessäkin firmassa. Kun teet kahdeksan tuntia päivässä varastoraportteja, niin tietenkin sinne saattaa joku numero livahtaa joskus väärinkin, mutta sen ei nyt koko maailmaa pitäisi kaataa. Myynti-ihmiset kävivät näiden raporttien perusteella asiakkaiden luona ja jos siellä oli virhe, niin minulle sitten siitä julkisesti ja kaikkien kuullen huomautettiin. Myös aamupalavereissa minut saatettiin haukkua, ettei työstäni tule yhtään mitään.

MITEN TILANNE ETENI?

- Onneksi minulla oli hyvä esimies, joka kerran totesi palaverissa, että nyt tämä ihmisten lynkkaaminen saa loppua. - Hän sanoi, että myyjien tehtävänä on tarkastaa kaikki raportit ja tavarat joita he lähtevät asiakkaille viemään. Jos näitä ei tarkasteta, niin ei sitä saa myöskään laittaa toisten syyksi. Kyllähän se kurmuuttaminen kuitenkin jatkui. Joskus kuulin, kun samaa työtä tehnyt kollegani puhui asiakkaalleemme puhelimesta, että pyytää ”assariaan tekemään työn”, vaikka me molemmat teimme samaa työtä, eli hän ikään kuin alensi minut asiakkaamme silmissä. Tällöin huikkasin sermin yli, etten ole hänen assarinsa vaan kollega.

JATKUVA HAUKKUMINEN

VETÄÄ HILJAISEKSI

- Kun palaverissa oli kolme ihmistä, jotka haukkuvat, niin jotenkin siinä menee lukkoon, eikä pysty sanomaan mitään. Sitä vain istuu siinä ja miettii, että ”jaaha, taas mä olen ihan paska”. Olen aina ollut sellainen, etten halua alentua samalle tasolle näiden haukkujien kanssa. Tunnen itseni ja jos olisin jotain sanonut, olisin saattanut katua sitä sitten

” JOHTAJIKSI JA ESIMIEHIKSI PALKATAAN USEIN HENKILÖITÄ, JOTKA OSAAVAT TEHDÄ TULOSTA JA OVAT HYVIÄ BUDJETEISSA, MUTTA HEILLÄ EI OLE MITÄÄN KÄSITYSTÄ SIITÄ, MITEN JOHDETAAN IHMISIÄ.

myöhemmin. Päätin olla hiljaa ja kun olin päättänyt lähteä opiskelemaan, päätin loppukuukaudet seistä vaikka päälläni ja kestää tilanteen, hän kertoo.

VAIKUTTIKO KIUSAAMINEN

TYÖAJAN ULKOPUOLELLA?

- Minulla oli pari hyvää työkaveria, jotka ovat edelleen hyviä ystäviäni. Heillä oli samantapaista kohtelua omalta esimieheltään kuin minulla, joten me purimme tilanteita keskenämme. Tuli aika usein istuttua jossain baaripöydässä tai kahvilla ja saimme näin pidettyä toisemme kasassa. Tosin yksi sitten kuitenkin romahti ja oli sairauslomalla kaksi kuukautta burn outin takia. Tulehtunutta tilannetta yritettiin firmassa selvittää istumalla kimpassa alas, mutta loppuvaiheessa tuntui siltä, että kaikki taisivat olla kaikkien kimpussa. Tilanne meni niin likaiseksi, että ihmiset haukkuivat avoimesti toisiaan ja lopulta luottamusmies tuli viheltämään pelin poikki.

- Aikaisempi kokemus työpaikkakiusaamisesta sai minut ajattelemaan, etten lähde mukaan tuohon vellomiseen, tai muuten minun mielenterveyteni saattaa kärsiä. Olin kuin teflonia ja välttelin osallistumasta isoihin riitoihin. Luottamusmiespalaverin jälkeen osastolla oli melko hiljaista ja välit olivat menneet huonoiksi. Kun ihmisiä on loukattu syvästi, niin jättäähän se jälkensä.

MUSTAMAALAAMISTA JA

SELKÄÄN PUUKOTUSTA

- Olin myöhemmin eräässä muun alan firmassa töissä, jossa sain kuulla tekeväni työni todella hyvin. Sitten firmaan palkattiin uusi työntekijä, jolle opetin kaiken, mikä siihen työhön liittyy. Hän ei ilmeisesti kestänyt, että olin niin hyvä työssäni ja lopulta hän alkoi mustamaalaamaan minua, jonka seurauksena lopulta menetin työpaikkani. Jälkeenpäin kuulin, että minua oli palavereissa mainittu valittajaksi, jolle ei kannata antaa mitään töitä. Ne ystäväni, jotka minut tuntevat, tietävät kyllä hyvin, että en valita mistään. Ennemminkin saatan sanoa, että ”antaa nyt olla”, kun en mielelläni lähde mukaan työpaikkojen erilaisiin ”jurmutuskerhoihin”. Tämä tietysti saattaa myös jotain ärsyttää, kun haluan vain tehdä töitä.

USKO OMAAN TEKEMISEEN HORJUU

- Siihen lopputulokseen minä olen tullut, että kateus aiheuttaa kiusaamista. Kiusattu ja haukuttu ihminen alkaa itsekin uskoa siihen, ettei osaa mitään. Uusien töiden hakeminen on hankalaa, kun usko omaan tekemiseensä on mennyt. Jossain vaiheessa totesin itselleni, että hitto soikoon, minä kyllä osaan työni ja minulle saa sanoa, jos teen virheitä, tai on mahdollisesti jotain kehitettävää. Rakentava kritiikki on aina hyvä asia ammatillisen kehittymisen kannalta. Pystyin katsomaan peiliin ja sanomaan itselleni, etten ole lusmuillut työpaikalla, vaan tehnyt työni hyvin ja täsmällisesti ja tämä nyt vaan on joillekin liikaa. Tilanne vaatii sellainen sykäyksen, kun jossain taas saa kuulla osavansa työnsä ja tekevänsä sen hyvin, niin sitten kelkka taas kääntyy.

MITÄ HALUAISIT SANOA

KIUSAAJILLE?

- Ensiksikin haluaisin kysyä, miksi he kiusaavat. Mikä on se perimmäinen motivaatio? Onko heillä itsellään niin huono itsetunto, että sitä pitää pönkittää muita ihmisiä madaltamalla. Kiusaajien kannattaisi miettiä, että tuleeko kiusaamisesta lopulta kuitenkaan niin hyvä mieli, kun mustamaalaa työkavereitasi ja puhut heistä selän takana pahaa. Tuleeko tästä lopulta voittajaolo? Minua kiinnostaisi tietää se motivaatio, mikä saa jotkut ihmiset toimimaan näin. Ehkä tämän voisi ymmärtää joltain kilpailevan firman edustajalta, mutta kun kerran samassa firmassa tehdään töitä ja yhteiseen pussiin, niin miksi tällaista täytyy tehdä?

MITÄ HALUAISIT SANOA

KIUSATUILLE?

- Kannattaa käydä juttelemassa omalle esimiehelle, ellei hän ole juuri se kiusaaja. Sitten voi mennä luottamusmiehen juttusille tai liittoon. Jos tilanne ei kuitenkaan ratkea ja tuntuu siltä, että ketään ei oikein se kiinnosta, niin kyllä melkein sanoisin, ettei mikään työpaikka ole oman terveyden arvoinen. Jos homma ei toimi, niin lähde pois. Maailma on täynnä työpaikkoja ja hetken aikaa voi vaikka tehdä työtä, joka ei välttämättä ole se unelmaduuni, mutta sekun on sata kertaa parempi, jos siellä on kivaa olla töissä kuin mennä joka aamu töihin, jossa olet ahdistunut. Se ei ole sen arvoista.

HENKILÖSTÖJOHTAMINEN

ON TÄRKEÄÄ

- Johtajiksi ja esimiehiksi palkataan usein henkilöitä, jotka osaavat tehdä tulosta ja ovat hyviä budjeteissa, mutta heillä ei ole mitään käsitystä siitä, miten johdetaan ihmisiä. Saatetaan unohtaa, että se raha ei tule firmaan tyhjistä, vaan sitä tuottavat ne ihmiset, joita pitäisi johtaa. Pitäisi lähteä siitä, että ensi johdetaan ihmisiä hyvin, ja että he viihtyvät ja ovat motivoituneita. Vasta sen jälkeen sitä rahaa tulee taloon, Maire sanoo. ■

KIUSAAMISELLA VOI OLLA KOHTALOKKAAT SEURAUKSET

Kouluturvaa etsii haastateltavia, jotka ovat entisiä tai nykyisiä kiusattuja. Tässä lehdessä julkaisemme Suvin kertomuksen hänen kokemuksistaan kiusattuna.

Suvi on 20-vuotias nuori nainen, jota kiusattiin koko peruskoulun ajan, ensimmäisestä luokasta aina yhdeksännen luokan loppuun asti.

Kiusaaminen tapahtui Ruokolahdella, josta Suvi muutti pois heti yläasteen jälkeen. Hän halusi kertoa siitä, kuinka kiusaamiseen ei puututtu eikä apua saanut mistään.

Lopulta tilanne johti masennukseen ja itsetuhoisuuteen, johon yksinäinen tyttö purki ahdistustaan.

TEKSTI: SUVI SMOLANDER, KATI WIKSTRÖM
KUVAT: SUVIN KOTIALBUMI

Kiusaamisella voi olla kohtalokkaat seuraukset. Pahimpia ovat kuitenkin sisäiset arvet.

KIUSAAMINEN PAHENI ASTEITTAIN

- Jouduin kiusatuksi jo ala-asteella, ihan ensimmäiseltä luokalta alkaen. Suurin syy kiusaamiseen oli ulkonäköni, olin melko poikamainen, hieman pullero ja minulla oli lyhyet hiukset. Ala-asteella kiusaaminen oli lähinnä ulkopuolelle jättämistä, mutta vanhemmat pojat myös haukkuiivat. Tuoloin kiusaaminen ei kuitenkaan ollut niin vakavaa, että se olisi vaikuttanut koulunkäyntiini, sillä minulla kuitenkin oli kavereita.

- Yläasteelle mentäessä kiusaaminen alkoi pahentua. Yläaste oli keskuskoululla, ja sinne tuli oppilaita useista pienemmistä kouluista. Rinnakkaisluokkia oli neljä ja minun kanssani samalle luokalle tuli vain yksi poika, joka oli entuudestaan tuttu. Muut vanhan kouluni oppilaat menivät rinnakkaisluokille.

- Kiusaaminen yläasteella alkoi melko nopeasti, syynä oli jälleen ulkonäköni, mutta sen lisäksi koulumenestykseni kiinnitti kiusaajien huomion. Olin ylipainoinen, ja siitä huomauteltiin päivittäin. "Varokaa, ettei läski suutu ja istu päälle." Kavereita minulla oli muutamia, paras kavereini ala-asteelta oli kuitenkin rinnakkaisluokalla ja hänellä oli koulussa oma porukkinsa. Luokallani oli kaksi tyttöä, joiden kanssa olin kaveri, mutta hekään eivät puuttuneet kiusaamiseen millään tavalla.

- Pahin kiusaaja oli samalla luokalla oleva tyttö, mutta myös kolme poikaa luokaltani osallistuivat toimintaan. Pojat lähinnä piruilivat, ilkeilivät ja sanoivat tunneilla halveksivia kommentteja. He olivat "kovia jätkeä", ryyppäsivät ja tupakoivat. Tyttö haukkui jatkuvasti ja nauroo tunteilla vastauksilleni, käsittääkseni hänkin oli kiusattu. Seitsemännän luokan lopulla sairastuin masennukseen.

KUKAAN EI PUUTTUNUT

- Kahdeksannella luokalla kiusaaminen jatkui myös koulun ulkopuolella. Minulle soiteltiin ja lähetettiin tekstiviestejä. Jos en mennyt kouluun, viimeistään klo 10 mennessä olin saanut viestejä, joissa minua haukuttiin rumaksi lehmäksi ja pyydettiin tappamaan itseni.

- Kahdeksannella luokalla minulla oli syyslukukauden aikana yli 200 tuntia poissaoloja. Poissaoloni eivät vaikuttaneet arvosanoihin, sillä opiskelin kotona, ja tästäkin kiusattiin. "Hikke, ylimielinen, sulla ei ole muuta elämää kuin opiskelu".

- Puhuin kiusaamisesta luokanvalvojalleni ja meillä oli muutaman minuutin tapaamisia kiusaajani kanssa, mutta ne eivät vaikuttaneet kiusaamiseen, joka jatkui heti seuraavana päivänä. Puhuin rehtorille, mutta hänen mielestään paha oloni johtui kotioloista, sillä isäni oli sairastunut syö-

ALOITIN VIILTelyn JA SITÄ JATKUI LÄPI YLÄASTEEN, PAHIMMILLAAN VIILTelin ITSEÄNI USEAMMAN KERRAN VIIKOSSA.

pään ollessani kuudennella luokalla. Kukaan ei siis puuttanut kiusaamiseen niin, että se olisi loppunut. Terveystieteiden hoitaja laittoi minut kiireellisesti psykologille, mutta se ei vaikuttanut olooni, sillä asioista puhuminen ei auttanut, kiusaamisen kuitenkin jatkuessa ennallaan.

ITSETUHOISUUTTA JA YKSINÄISYYTTÄ

- Kahdeksannella luokalla olin jo itsetuhoisin. Aloitin viiltelyn ja sitä jatkui läpi yläasteen, pahimmillaan viiltelin itseäni useamman kerran viikossa. Se helpotti oloani hetimitäin. Koulussa sain kuulla, kuinka olen niin ruma, että elän yksin koko elämäni. Itsetuntoni romahti ja koin olevani arvoton.

- Yläasteella yritin kaksi kertaa itsemurhaa. Ensimmäisellä kerralla yritin viiltää valtimoni auki, tästä jäi toki jälkiä, jotka peitin. Toisella yrityksellä otin yliannostuksen lääkkeitä, mutta ne eivät riittäneet edes tajuttomuuteen. Oksensin ja päätti särki, olin ottanut lääkkeitä yöllä eikä kukaan perheestäni herännyt. Aamulla vanhemmat luulivat minun olevan kipeänä. Kukaan kotona ei tiennyt tilastani, sillä en puhunut asioista, hoidin haavani ja peitin viiltelyjäni. Pidin usein pitkähihaisia paitoja ja haavani solmin sideharsolla. Kukaan ei tiennyt itsemurhan yrityksistäni.

- Isosisäni puuttui asiaan jossain vaiheessa, muttei ymmärtänyt pahaa oloani, vaan luuli viiltelyä trendioikkunaksi. Hän oli tosin jo muuttanut omilleen asumaan, joten ei nähnyt tilannettani lähietäisyydeltä. Äitini tiesi kiusaamisesta, ja ettei siihen koulussa puuttunut, joten hän hyväksyi poissaoloni koulusta. Hän ei halunnut laittaa tytärtään kouluun, koska tiesi, mitä siellä olisi edessä.

MUSIIKKI TUKIPILARINA

- En mennyt yhdeksännellä luokalla keväjuhlaan, koska en halunnut päättää koulutaivalta kiusaajieni seurassa. Kiusaamista oli jatkunut yhdeksän vuotta, joista ensimmäiset kuusi vuotta olivat vielä olleet siedettäviä, mutta yläasteen kolme vuotta tekivät elämästäni helvettä.

- Yläasteen jälkeen muutin Ruokolahdelta, Etelä-Karjalasta Pohjanmaalle. Lähdin Kaustiselle musiikkilukioon, jossa kiusaamista ei ollut. Minut hyväksyttiin omaksi itsenäni ja sain paljon kavereita. Musiikki on aina ollut iso osa elämäniä ja se oli minulle jonkinlainen tukipilari yläasteella. Vasta musiikkilukiassa uskalsin tulla niin kutsutusti kaapista ja kertoa olevani lesbo. Kiusaamisen takia se olisi aiemmin ollut mahdotonta.

- Olen nähnyt myöhemmin tätä minua kiusannutta tyttöä, ja saan edelleen paniikkikohtauksia hänet kohdatessani. Kukaan ei koskaan myöntänyt kiusanneensa minua, vaikka koko yläaste tiesi tilanteen. En pidä kiusaajieni mitään yhteyttä, Facebookissa he ovat olleet estolistalla yläasteesta asti.

- Jos kiusaajilleni voisin jotain sanoa, haluaisin heidän tietävän millaista helvettä he elämästäni tekivät ja kuinka pahat arvet se on jättänyt.

KIUSAAMISEEN ON SUHTAUDUTTAVA VAKAVASTI

- Kiusaajille haluaisin sanoa, että kiusaaminen voi olla jollekin niin kova paikka, että siinä henki on kyseessä. Vaikka kiusaaminen ilmeni [vain] haukkumisena ja ulkopuolelle jättämisenä, saattaa joku päättää elämänsä siksi, että kiusaaminen vie elämänilon eikä millään ole enää mitään merkitystä. Kiusaajan vanhempien olisi syytä uskoa, että jokaisen oma [enkeli] voi olla kiusaaja. Vaikka tuntuisi, ettei oma lapsi sellaista tekisi.

- Kiusatuille sanoisin, että taistelkaa ja puhukaa kiusaamisesta. Jos opettajat eivät ota vakavasti, puhu rehtorille. Puhu vanhemillesi niin, että he ottavat yhteyttä kouluun. Jolleivät mitkään edellä mainituista tahoista tule apuun eikä kiusaamista saada loppumaan, ota yhteyttä viranomaisiin. Kukaan ei ansaitse kiusaamisen kohteeksi joutumista. Nuorten pitäisi kiusaamisesta huolimatta säilyttää ote itseensä, muistaa kuka sisimmässään on ja olla ylpeä siitä.

- Suuri edistysaskel olisi se, että kotona lapset kasvatettaisiin arvostamaan omaa ja toistensa ainutlaatuisuutta ja erilaisuutta. Ulkonäkö eikä mikään muukaan seikka tee toisesta huonompaa. Jokainen tekee päätöksensä itse ja kiusaajien pitäisi ymmärtää, että heidän teoillaan on seurauksia.

- Mielestäni kiusaamisesta saisi antaa sakkoja. Kiusaajat

Suvi näkee tulevaisuuden melko valoisana. Menneistä on muistutuksena tatuointi, jossa lukee "Stay Strong".

oppivat nykyisillä menetelmillä, että anteeksi pyytämällä pääsee aina kiemurtelemaan ongelmista. Sanktioiden tulisi olla niin kovat, että lapset ja nuoret ymmärtäisivät kiusaamisen olevan oikeasti vakava asia.

VAROVAISTA POSITIIVISUUTTA

- Itsetuhoisuus on elämässäni edelleen läsnä. Vaikka pitkiä jaksoja meneekin hyvin, niin välillä viiltely kuitenkin tulee taas kuvioihin. Varsinkin jos ihmissuhteissa on vaikeuksia, pahimmassa tapauksessa viiltely on tapani helpottaa oloa. Olen ottanut yliannostuksen lääkkeitä kaksi kertaa. Masennuksen kanssa olen taistellut ja tilanteeni on nykyään parempi, vaikkakaan vielä täysin terve olekaan. Perhe on kuitenkin ollut tukenani, pystyn puhumaan äidilleni ja veljelleni kaikesta. Itsetuntoni on edelleenkin todella huono. Parempien kaverisuhteiden myötä se on kohonnut, mutta kynnyksen parisuhteeseen on korkea, sillä koen riittämättömyyden tunteita.

- Asun koirani kanssa kahden ja olen jatkanut opiskelua. Olen ylpeä itsestäni ja seksuaalisesta suuntautumisestani. Suoritan kaksoistutkintoa ja viimeistään 2018 joulukuussa pitäisi olla sekä lakki että ammattipaperit kädessä. Ammattikoulussa meillä on todella hyvä luokkahenki ja siellä minulla on kavereita. Jatkan psykologilla käymistä säännöllisesti. Tulevaisuuden näen melko valoisena, vaikkakaan uskallakaan ajatella sitä kovin pitkälle. ■

Koululainen: Sivi seitsemännellä luokalla.

Etsimme haastateltavia!

ONKSOVA KIUSATTU?
OOTSA KIUSAAJA?
ONKS SUN LUOKAL
KIUSAAMISTA?
VAI OOTSA MAIKKA
JA NAAT SITÄ?

OLE ROHKEA JA ILMOITTAUDU!

Haemme haastateltavia Kouluturvaa -lehteen. Haastattelut voidaan tehdä nimettöminä tai omalla nimellä.

Yhteydenotot: kati@kouluturvaa.fi

Suomen Asuntosatama Oy LKV

Mannerheimintie 94, 00250 HELSINKI, Puh. 09-6940710
www.asuntosatama.fi

Aurinkolahden Asunnot LKV

Suomen AsuntoSatama Oy LKV on aktivoinut
Aurinkolahden Asunnot -toiminimen ja avasi asuntomyymälän
Aurinkolahden parhaalle paikalle Solvikinkatu 9:ään.
Tervetuloa käymään!
Toimistomme on avoinna klo 10–17.

Aurinkolahden Asunnot LKV
Solvikinkatu 9, 00990 Helsinki
Puh. 045 111 4211

Remax Avaintilat Oy LKV

Tähdennonkuja 1, 02240 Espoo, Puh. 050 550 6660
www.remax-avaintilat.fi

LEDI NAUHAT.FI

EKOAUTOILUN MAHDOLLISTAJA:

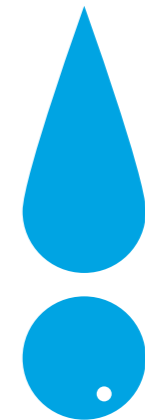

Delifox Ravintolat Oy

Atomitie 2, (2. krs.), 00370 HELSINKI
Puh. (09) 350 8477
www.delifox.fi

Asianajotoimisto Raine Sorsa Oy

Mikonkatu 18 A 4
00100 HELSINKI
Puh. 010 328 0500

*Meidän kaikkien tavoitteenamme on
säästää maailman niukkoja vesivaroja.*

TILAAMALLA EKOSUIHKUN LOPETAT TUHLAILUN.

EKOSUIHKU.FI

KOULUTURVAA KEITTIÖSSÄ

Cefalun lasagne

Kouluturvaa vieraili tuttaviansa keittiöissä ja kyseli maistuvia ohjeita välipalaksi tai muuhun nälkäiseen hetkeen. Tähän lehteen saimme Italian ystävältä herkullisen lasagnen ohjeen, jonka täytteinä on kasviksia ja tonnikalaa. Tämä lasagne on tehty Sisilian Cefalun kaupunkia muistaen.

TEKSTI JA KUVAT: KATI WIKSTRÖM

Lasagne on italialaisen keittiön legendaarinen aarre, joka maistuu myös suomalaisen makuun. Sen perinteet ovat varsin pitkät, sillä lasagne mainittiin ensimmäistä kertaa jo muinaisen Rooman keittotaiturin Marco Gavio Apicion tekemissä resepteissä. Lasagnea voi täyttää aivan oman ja ruokavieraidensa makujen mukaan. Suosituin täyte on jauheliha, mutta kasvissyöjä voi käyttää täytteenä vaikkapa kesäkurpitsaa, sieniä, tomaattia, sipulia ja papuja. Kalanystävä tekee lasagnensa tonnikalatäytteellä ja juuston ystävä lisää mukaan esimerkiksi vuohenjuustoa. Myös erilaiset makkarat ja lihapullat ovat löytäneet tiensä näiden kuuluisien pastalevyjen väliin.

Laktoosittomassa versiossa voi maitokastikkeen tehdä laktoosittomasta maitojuomasta ja käyttää laktoosittomia juustoja. Gluteenittomassa versiossa jauho korvataan maisijauholla ja lasagnelevyjä löytyy myös gluteenittomina.

Ainekset:

- Lasagnelevyjä 9 kpl

Kasviskastike:

- 1 purkki tomaattimurskaa
- 2 pientä sipulia
- 3-4 valkosipulin kynttä
- 1 pieni kesäkurpitsa
- 1 paprika
- varsiselleriä oman maun mukaan
- 1 porkkana
- oliiviöljyä paistamiseen
- merisuolaa ja mustapippuria maustamiseen oman maun mukaan
- hyppysellinen sokeria
- chilirouhetta oman maun mukaan
- 1 tl fenkolin siemeniä
- tonnikalaa öljyssä, joka on vastuullisesti pyydettyä (purkissa on merkintä MSC).

Maitokastike:

- 0,5 l maitoa
- 2 rkl voita
- 2 rkl jauhoja
- mausteeksi hieman muskottipähkinää
- Juustoraastetta lasagnen pinnalle, joko Parmesania tai raastettua Mustatahko-juustoa tai molempia

Valmistus:

Tee maitokastike ja kasviskastike valmiiksi, jotta lasagnen kokoaminen olisi nopeaa ja vaivatonta

Maitokastike:

Tämä kannattaa tehdä teflon-pannulla, jottei maito pala pohjaan
Sulata voi pannussa, älä ruskista sitä
Lisää jauho ja sekoita hyvin
Lisää maito ja kypsennä kastiketta noin neljä minuuttia
Mausta lopuksi merisuolalla, mustapippurilla ja muskottipähkinällä

Kasviskastike:

Pilko kasvikset ja kuullota ne oliiviöljyssä kattilassa tai tilavassa pannussa
Lisää tomaattimurska
Lisää mausteet
Kypsennä noin 20 minuuttia

Lasagnen rakentaminen:

Ota valmis maitokastike, kasviskastike, tonnikala, lasagnelevyt ja juustoraaste uunivuoaan lähettyville.
Rakenna lasagne uunivuokaan aloittaen kasviskastikkeella. Laita sitä ensimmäiseksi kerrokseksi.
Lisää kasviskastikkeen päälle kerros tonnikalaa.
Asettele lasagnelevyt, kolme levyä jokaiseen kerrokseen. Jätä levyjen ympärille tilaa, sillä ne turpoavat kypsyessään.
Toista tämä kolme kertaa.
Lisää viimeisen lasagnelevykerroksen päälle maitokastike. Painele lasagnea varovasti lastalla, jotta sen nesteet pääsevät jokaiseen kerrokseen.
Lisää lopuksi päälle juustoraaste.
Kypsennä uunissa noin 40 minuuttia, keskitasolla ja 170 asteessa.
Anna lasagnen vetäytyä ja tarjoile Parmesan-raasteen kera.

Asettele lasagnelevyt niin, että ne mahtuvat turpoamaan ja kypsymään kunnolla.

Laita jokainen kerros erikseen ja ohuelti.

Lopuksi maitokastike ja juustoraaste.

Anna lasagnen vetäytyä ja jäähtyä hetken ennen tarjoilua.

MUKANA OLEVAT YRITYKSET:

ALAVUS

Alavuden Säletakomo Ky
Kuulantie 105, 63300, Alavus

ESPOO

Esor Oy, Espoo

Murron Maansiirto Oy
Rajamaankaari 7, 02970 Espoo

REMAX / Avaintilat Oy LKV
Tähdennonkuja 1, 02240 Espoo

FORSSA

Ivaso Oy

Korko-ojantie 17, 30100 Forssa

Ravalla Oy

Heinämaantie 670, 30100 Forssa

HAUHO

Via Relaxa Tmi

Hauhontie 17 LH 2, 14700 Hauho

HAUKIPUDAS

Biottori Oy

Tervakarinpohku 34,
90830 Haukipudas

Hieroja Juho Rösssi

Kirkkotie 15, 90830 Haukipudas

HANKO

Kiinteistöhuolto Hyyti & Co Oy
Esplandi 75, 10900 Hanko

HELSINKI

Asianajotoimisto Sorsa Oy
Mikonkatu 18 A 4, 00100 Helsinki

Bonnier-kirjat Suomi Oy
Korkeavuorenkatu 37, 00130 Helsinki

Delifox Ravintolat Oy
Atomitie 2 C, 00370 Helsinki

Espoonlahden Putki Oy
Porthaninkatu 7 A 12, 00530 Helsinki

Fennovoima Oy
Salmisaarenaukio 1, 00180 Helsinki

Happydent Oy
Jaalaranta 6, 00180 Helsinki

H. Kuokkasen Peruukkiliike
Itäinen teatterikuja 5 B 21,
00100 Helsinki

Huollox Oy
Limnologinraitti 4, 00790 Helsinki

Johtela Company Tmi
www.johtela-company.fi

Kauhax Oy
Ratatie 6, 21250 Helsinki

K-Market Jätkäsaari
Välimerenkatu 5
00180 Helsinki **Ledinahat.fi**

Malmin Fysioterapia Ky
Örstinkuja 2, 00700 Helsinki

Niemikotisäätiö

Pasilankatu 2, 00240 Helsinki

**Ortopedisien osteopatian
koulutuskeskus**, Helsinki

Suomen AsuntoSatama Oy
Mannerheimintie 94, 00250 Helsinki

Terästarvike Oy
Malmin kauppatie 44, 00730 Helsinki

Tilitoimisto AC Laurens Oy
Eskolantie 12-14, 00720 Helsinki

Vidiz Oy
Yrjönkatu 34 B 27, 00100 Helsinki
www.vidizdesign.com

HÄMEENLINNA

Hämeenlinnan Automiehet Ry
Lukiokatu 20, 13100 Hämeenlinna

Hämeenlinnan toimistotarvike
Paloistentie 2
13600 Hämeenlinna

Hämeenlinnan seudun vesi Oy
Paloistentie 7, 13600 Hämeenlinna

Maken maalaus Oy

Kiltintie 17, 13430 Hämeenlinna

HYVINKÄÄ

Asianajotoimisto Wejberg Heikki
Hämeenkatu 12, 05800 Hyvinkää

Hyper Oy
Hirvimajantie 26, 05820 Hyvinkää

Western Systems Oy
Kankurinkatu 4-6, 05800 Hyvinkää

JÄRVENPÄÄ

Järvenpään Autohuolto Oy
Wärtsilänkatu 2, 04410 Järvenpää

Järvenpään Lucinda Oy
Sibeliuksenkatu 19 C,
04400 Järvenpää

Parturi-Kampaamo Hiusvisio
Helsingintie 10
04400 Järvenpää

JYVÄSKYLÄ

FocuSense Oy
Keskikatu 21 A 6, 40700 Jyväskylä

Maalaus ja pinnoitus Hämmönen Ky
Korteniityntie 11 C 35,
40740 Jyväskylä

Mundus Aer Oy

Ohtonkuja 13, 40400 Jyväskylä

Oksaputki Oy
Ainolankaari 7 a 7, 40520 Jyväskylä

Tmi Kari Jauhiainen

Antinniityntie 8, 40250 Jyväskylä

KOTKA

Rekisteröity hieroja Marja Jantunen
Kymenlaaksonkatu 10, 48100 Kotka

KHR-Sähkö Ay

Pernoontie 605, 48410 Kotka

KOUVOLA

E.Kylmä Oy

Kauppalankatu 33, 45100 Kouvola

Matkatoimisto Matka-Majuri
Kauppamiehenkatu 3, 45100 Kouvola

KUOPIO

Kartanon Mittakaluste Oy
Kallantie 6, 70340 Kuopio

LAPPEENRANTA

Etelä-Karjalan Pelastuslaitos
Armilankatu 35, 53100 Lappeenranta

Konekuutio Oy

Lentokentäntie 43,
53600 Lappeenranta

Linnoituksen Pitopalvelu Oy
Katariinantori 4, 53100 Lappeenranta

Lion's Club Lappeenranta Kanava
Juvakankatu 31, 53100 Lappeenranta

Taksi Sanna Hänninen Tmi
Kylväjänkatu 8, 53500 Lappeenranta

LIPERI

RS-Hammaslaboratorio Oy
Käsämäntie 122 A 1, 83100 Liperi

LOHJA

Antiikkiliike Fasaani
Lohjanharjuntie 1147, 08680 Lohja

Autokorjaamo Moilanen Ky, Lohja

VT-Energia Oy

Pihapuuntie 7, 08500 Lohja

LOPPI

Rakennussuunnittelu MASIRAK Oy
Mikonkaari 17, 12700 Loppi

LUUMÄKI

Tanssikoulu Onnenmaa, Luumäki

MIKKELI

Etelä-Savon maakuntaliitto
Mikonkatu 5, 50100 Mikkeli

Arkkitehtitoimisto Reijo Seppänen
Mannerheimintie 18, 50100 Mikkeli

NOKIA

T:mi Truutti
Ketolanmäenkatu 8 F 52, 37120 Nokia

Wattless Oy

Maatilanatie 28, 37100 Nokia

OITTI

Huru-Ukko Oy
Kilpisuontie 133, 12100 Oitti

OULU

Consulting Oy Candeo
Pakkahuoneenkatu 20 a 24,
90100 Oulu

IV-urakointi Ylitalo
Ritakierros 9 F 12, 90540 Oulu

K-Market Värttö
Kurkelantie 2, 90230 Oulu

Konesepät Oulu Oy
Sammalpolku 2, 90620 Oulu

**Lakiasiantoimisto Tieksola Tuukka
Akimatti**

Mäkelininkatu 20-22 B 4, 90100 Oulu

Velmotec

Villiperäntie 12, 90410 Oulu

Verhoomo Lumonia
Tuomikuja 14, 90460 Oulunsalo

Vihiranta Oy

Kallenranta 9, 90460 Oulu

PIETARSAARI

Cambridge Ohjelma Oy
Ristisuonraitti 2, 68600 Pietarsaari

PORVOO

Porvoon Röntgen Oy
Näsin koulukatu 2, 6100 Porvoo

RAISIO

**Wagner Industrial Solutions
Scandinavia AB**

Haikankatu 2, 21200 Raisio

SALO

Salon Hammasvalmiste Oy
Vilhonkatu 11-13, 24240 Salo

SEINÄJOKI

Taksi Seppo Tyynelä
GSM 050 598 8300

SIPOO

Fuel Flex Finland
Susikuja 11, 04130 Sipoo

TAMPERE

Alexander-koulutus
Suvantokatu 7-9, 33100 Tampere

Baletti- ja tanssistudio Teija Suova
Yliopistonkatu 58 B, 33100 Tampere

Capolino Oy

Käpytie 8 B 77, 33180 Tampere

Encore Digital Marketing Oy
Hämeenkatu 19, 33200 Tampere

Irmeli Järventie Tmi
Ratinankatu 11 B 26, 33100 Tampere

Koneistamo Reini Oy
Niittyhaanankatu 5, 33720 Tampere

Kotihoivapalvelu Satu Tuominen
Kivikaarenkatu 23, 33400 Tampere

Misalo Oy

Pajakatu 7 A 26, 33100 Tampere

MT-Electric Oy

Huunalankatu 37 G 13
33560 Tampere

Natursole Oy

Aleksanterinkatu 28 A 2,
33100 Tampere

Nocon Oy

Hirvanrinteenkatu 34, 33820 Tampere

Parturi-Kampaamo Olohuone
Rautatienkatu 15, 33100 Tampere

**Pirkanmaan hoiva- ja
Jalkahoitopalvelu**

Leinolankatu 58 D 11, 33580 Tampere

Tamp Oy

Keskiruskonkatu 6, 33720 Tampere

Tietotekniikkaverstas Oy

Kokonkatu 23, 33560 Tampere

4 Catering

Pyynikintie 25, 33230 Tampere

TURKU

Advico Grant Thornton Oy
Veistämönaukio 1, 20100 Turku

Angelica Brides Oy
Junginkatu 1 As. 20, 20740 Turku

Janek Aidla Tmi
Kanslerintie 1 A 8, 20200 Turku

Kaivogen Oy
Turku

**Kiinteistöarviointitoimisto
R. Rehnberg Oy**

Linnankatu 13a B 28, 20100 Turku

Kirjapaino Painosalama Oy
Tykistökatu 4 A, 20520 Turku

Levy-Joska

Linnankatu 7, 20100 Turku

Poika & Kissa Technologies
Yliopistonkatu 2 G 118, 20100 Turku

ProAdvisor Oy

Linnankatu 61, 20100 Turku

Riku Lindqvist Tmi
Lampolankatu 9 C 17, 20460 Turku

Tmi Tarja Kaarela
Puutarhakatu 14 B 19, 20100 Turku

Tilipalvelu Tiliopus Oy

Uudenmaankatu 19 A 21
20700 Turku

Turun Ompelimo

Kupittaankatu 122, 20810 Turku

TUUSULA

Jokakanava Oy
Tietotaajamankehä 21, 04300 Tuusula

Palvor Oy
Mahlamäentie 15 A 1, 04310 Tuusula

VAAJAKOSKI

Toimistopalvelu Arja Mujunen
Vestmannintie 4, 40800 Vaajakoski

VAASA

Vaasan Vanha Apteekki
Vaasanpuistikko 13, 65100 Vaasa

VANTAA

Asianajotoimisto Pekka Mononen
Vihertie 44-46 A 1, 01620 Vantaa

J.O.Partanen Tmi

Variskuja 1 B 9, 01450 Vantaa

K-Kenkä Jumbo, Vantaa
Vantaanportinkatu 3, 01510 Vantaa

Puutbois

Vanha Porvoontie 284, 01260 Vantaa

Viherrakennusliike Ritvaset Oy
Viinikkalanpolku 3, 01740 Vantaa

YLÖJÄRVI

Merisa Oy, Ylöjärvi

MUUT PAIKKAKUNNAT:

AK-Remontit A.Kiljunen
Luhtisentie 28, 57810 Savonlinna

Alvarin Metalli Oy
Prinkkiläntie 20, 39965 Karviankylä

Annen Pesula Ky
Teollisuuskatu 14 C, 21600 Parainen

A.Mettälä Ky

Raussilantie 283, 47200 Elimäki

Autoilija Tapio Rajamäki Tmi
Pajatie 4, 61410 Ylistaro as.

Autokorjaamo Jakari
Kissankulma 2, 90440 Kempele

Cambridge-ohjelma
Ristisuoranraitti 2, 68600 Pietarsaari

Er-Ra Metalli

Ihavantie 5, 21860 Auvainen

Etelä-Suomen Jätevesiteknikka Oy
Ratsastajankuja 1
07700 Koskenkylän saha

FMS-Service Oy

Pajantie 5F-G, 60510 Seinäjoki

D'Boiss OÜ

Pärnu mnt 12 / Suur-Karja 20

Tallinn, 10148, Estonia

Fast Wood

Mätäkiventie 105, 04170 Paippinen

Finlandia Uistin Oy

Kalkkistentie 274, 17240 Kalkkinen

Ilomantsin kunnan tekninen osasto
Soihutulantie 7, 82900 Ilomantsi

IPRA technologies Oy Ltd

Jaakko Väisänen Oy

Pajukurkuntie 132, 37910 Akaa

MUUT PAIKKAKUNNAT:

JPH-Rakennuspalvelut Tmi

Talkootie 10, 74120 Iisalmi

Kaivinkoneurakointi

Kari Natunen

Mustolanmäentie 105, 58170 Simanala

Koiramäen Perhekoti Oy

Hylkirannantie 158, 85900 Reisjärvi

K-Market Meirami

Vanhatie 52, 91600 Utajärvi

Kotipalvelu Ihantoja

Metsälinnankatu 1, 32700 Huittinen

Kuljetus A. Huhkamo Oy

Merventie 578 B, 13720 Parola

Laurin Metalli Oy

Myllykuja 5, 62200 Kauhava

Loma-Vietonen Oy

Kuusirannantie 59, 95675 Meltosjärvi

Mainostakomo

Peninkulma 15, 90810 Kiviniemi

Mediseam Oy

Kouvolaantie 429, 15550 Nastola

Monttu-Ville Oy

Syrjäntie 523, 77460 Maavesi

Pentik Oy

www.pentik.com

Pintaurakointi Fingerroos Oy

Halmeentie 24, 69100 Kannus

Rakennus ja Muuraus Tyyskä

Hersalantie 363, 16730 Kutajärvi

RA-Vene Oy

Perriintie 25, 58420 Silvola

Sallaiset Tilit Ky

Kuusamontie 4, 98900 Salla

SK-Siivous Tmi

Antintie 30, 01820 Klaukkala

Sysmän kunta

Valittulantie 5, 19700 Sysmä

Toiminimi Esko Kettinen

Aapontie 14, 05400 Jokela

Tmi Harri Tenkala

Kirvesmiehenkatu 5, 59100 Parikkala

Väinö-Kaarina Koti Oy

Ampujantie 2, 04500 Kellokoski

www.eezykeyz.eu

YRITTÄJÄ! LÄHDE MUKAAN EHKÄISEMÄÄN KIUSAAMISTA.

HALUAAKO YRITYKSESI EDISTÄÄ KOULUKIUSAAMISEN VASTAISTA TYÖTÄ?

Lähetä meille yhteydenottopyyntö:
Puh. 010 505 6699 (ma-to klo 9-14) tai
asiakaspalvelu@kouluturvaa.fi

LÄHDETÄÄN YHDESSÄ EHKÄISEMÄÄN KOULUKIUSAAMISTA!

KOULUTURVAA.FI

www.villatheresa.ee

Rakveren linna Virossa odottaa sinua!

€ 55

€ 65

**MAKSUTON
TURVAPUHELIN
AUTTAA
KOULUKIUSATTUJA**

0800 92003

PUHUMINEN AUTTAA...

KOULUTURVAA

NOLLATOLERANSSI KOULUKIUSAMISELLE